

ÉLETTÜNK

XXXIV. évf. 5. szám (34. Jg. Nr. 5)

Az európai magyar katolikusok lapja

2002. május

KOVÁCS GERGELY

TEGYÉTEK TANÍTVÁNYOMMÁ A NÉPEKET!

Húsvétvasárnap, azaz a hét első napján, kora reggel, amikor még sötét volt, Mária Magdolna kimegy a sírhoz, amelybe Jézus holttestét helyezték: a követ elgurítva találja, a sirt pedig nyitva, üresen. Ugyanaznap este, amikor már sötét volt, Jézus megy el oda, ahol a tanítványok összegyűltek: félelmükben bezárkózva találja őket.

Az Úr láttára öröm tölti el a tanítványokat, de idejük sincs ujjongani, Jézus már küldi is őket munkára: „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket” (Jn 20, 20-21). Negyven napon át ismételtelen megjelenik nekik és beszél az Isten országáról, mennybemenetele előtt egészen konkrét feladatot bíz rájuk, az Egyháza: „menjetez tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket!” (Mt 28, 19).

Nem küldi őket üres kézzel, árván: pár nap elteltével, Pünkösdkor, eltölti őket a Szentlélek. Elűzi szívükből a félelmet. Bátorrágát önt beléjük. Ezt jelzi a tűz, amely acéllá edzi a vasat. A láng, mely a sötétben-járóknak fényt ad. A szél, amely elsodorja az áporodott levegőt, újat hoz, frisset, életerőset.

Az apostolok megváltoztak: kilépnek a zárt ajtók mögül, a Szentlélektől eltelten különböző nyelveken kezdenek beszélni. Nagy volt a megdöbbenés, mert mindenki a saját nyelvén hallja, amint beszéltek: „Mi pártusok, médek, elamiták és Mezopotámiának, Júdeának, Kappadóciának, Pontusznak, Azsíának, Frigiának, Pamfiliának, Egyiptomnak és Líbia Cirene körüli részének lakói, a Rómából való zarándokok, zsidók és prozeliták, krétaiak és arabok: halljuk, hogy a mi nyelvünkön hirdetik Isten nagy tetteit!” (ApCsel 2, 9-11).

Ha sántít is a hasonlat, illyesféle életmódban van része évről-évre a több millió embernek, akik a Szent Péter téren összegyűlve, illetve a rádióknak a televízióknak köszönhetően hallgatják Péter utódjának, a Szentatyának húsvéti jókívánságát, amely az idén 62 nyelven hangzott el.

ANYÁK NAPJÁRA

Köszönöm Istenem az édesanyámat!
Amíg ő véd engem, nem ér semmi bánat!
Körülvesz virrasztó áldó szerzetessel.
Értem éjjel-nappal dolgozni nem rests.
Áldott teste, lelke csak érettem fárads.
Köszönöm, Istenem az édesanyámat.

Köszönöm a lelkét, melyből reggel, este imádság száll Hozzád, gyermekéért esdvé.
Köszönöm a szívét, mely csak érttem dobban -
itt e földön senki sem szerethet jobban!
Köszönöm a szemét, melyből jószág árad,
Istenem, köszönöm az édesanyámat.

Té tudod, Istenem - milyen sok az árva,
Aki oltalmadat, vigasztad várja.
Leborulva kérlek: gondold tegyen rájuk,
Hiszen szegényeknek nincsen édesanyjuk!
Vigasztal meg őket áldó kegyelmeddel,
Nagy-nagy bánatukat takarál el, temesd el!

Áldd meg édesanyám járását-keelését,
Áldd meg könnyhullatását,
Áldd meg szenvedését!
Áldd meg imádságát, melyben el nem fárad,
Áldd meg két kezével az Édesanyámat!

Halld meg jó Istenem, legbuzgóbb imámat!
Köszönöm, köszönöm az édesanyámat!!!

Disida Jenő (1907-1938)

Ha nem is lehetetlen, de meglehetősen nehéz lenne megmondani, hogy hány nyelven hirdeti az Egyház ma Krisztus örmihirét. Nem teheti meg, hogy ne hirdesse, hisz ez a Megváltótól kapott küldetése. És ebből a küldetésből következnek az is, hogy nem tartható a ma annyira divatos „Isten igen, Egyház nem” szlogen sem: tetszik vagy nem, Isten Igéjét csakis Krisztus Egyháza hirdetheti, közvetheti hitelesen.

A feltámadt Úr azzal nem bízta meg ugyan kifejezetten Egyházát, hogy minden népnek a saját nyelvén hirdesse az evangéliumot, de már Pál apostol így ír: „a zsidók előtt zsidókká váltam... azok közt, akikre a törvény nem vonatkozik, olyan lettem, mint aki a törvényen kívül áll” (1 Kor 9, 20-22). A Szentírás tanúsága szerint a zsidókhoz héberül, a görögökhöz görögül beszélt (vö. Apostolok Cselekedetei).

Bizony ma is nagy szükség van Pünkösd kegyelmére! És itt elsősorban nem arra a magyar hívőre gondolok, aki idegenben, mondjuk nagy távolság miatt, nem tud magyar nyelven végzett szentmisén részt venni; hanem például azoknak az afrikai törzseknek a tagjaira, amelyeknek még mindig nincs kialakult egyházi nyelve, nincsenek anyanyelvű egyházi és liturgikus szövegei.

De hadd merjem kimondani: vajon jobb helyzetben vannak-e a moldovai csángók, akik anyanyelvükön, illetve magyarul szeretnék Isten Igéjét hallani és halgaltatni? Ők bizony nem ujjonghatnak azokkal együtt, akik az első Pünkösdkor hallgatták az apostolokat: „Halljuk, hogy a mi nyelvünkön hirdetik Isten nagy tetteit!”

Polemizáló vitát folytatni fölösleges itt, a saját oldalról való részgazságok hangoztatása, pláne azok szembeállítása a másik fél érveivel, még nem fog megoldást szülni. Maradjunk az Egyház küldetésével szembe, amely az első Pünkösd óta igyekszik a Szentlélek vezetésével eleget tenni: hirdetni az Evangéliumot minden népnek. Gondolkodjunk-e el valaha felette, hogy ez milyen óriási kihívás?

Közel öt éve teljesíték szolgálatot a Kultúra Pápai Tanácsánál, vagyis a Szent-szék kulturális minisztériumában. Öt éve, mint nap, az Egyháznak pontosan ezen küldetésével szembesülök. És bizony pár nap eltelte után elképedetten vonultam védekező állásba: csak az kritizálja a Szentszék tevékenységét, aki annak mechanizmusait, szerkezetét nemcsak a pletyka-lapokból ismeri.

Legelső meglepetésem: amíg egy Magyarország nagyságú állam kulturális minisztériumának legkevesebb 100-140 alkalmazottja van, addig a Kultúra Pápai Tanácsánál mindössze 18 ember dolgozik - és ebben benne van a dikasztérium élén álló bíborostól a könyvtárosig és a takarítónig mindenki! Az feladatok, az igények, az elvégzendő munka mennyisége pedig hihetetlenül magas.

„Tegyétek tanítványommá mind a népeket!”, ma sem veszítette el aktualitását a krisztusi megbízatás. A két évenként megtartott plenáris üléseinek sorozatából az utolsót, az év március 14 és 16 között, épp ennek a témának szentelte a Kultúra Pápai Tanácsa: Hogyan közvetíteni ma a hitet a kultúrák szívébe? A munkálatokon végigvonult a nyilvánvaló igazság: minden kultúra más-
ként fogadja be az evangéliumot. Ámbar Krisztus evangéliuma ugyanaz minden ember számára, mégis különböző módon testesül meg az egyes kultúrákban: az egyes kultúrákat evangelizálja az Egyház, de ugyanakkor az Evangélium inkulturálódik.

A hithirdetés viszont nem csak misziós tevékenység (azaz elvinni Krisztus örömhírét azokhoz, akik még nem ismerik), hiszen az egyes kultúrákat folyamatosan és állandóan meg is kell tisztítani azon elemektől, amelyek nem egyeztethetőek össze a krisztusi tanítással, hittel. És itt döbbenünk rá, hogy a nemzetek megtérésével, keresztényé válásával nem ér véget az evangelizáció, Krisztus hirdetése.

Nagyon komolyan hangzott el a kérdés az említett plenáris ülésen: a magukat keresztényeknek tekintő nemzetek igazából mennyire keresztények? Igazi tanítványaiavá lettünk Krisztusnak? Mert ha igen, akkor hogyan lehetséges, hogy még a katolikus többséget felmutató országokban is háttérbe szorul a katolikus kultúra? Miért van az, hogy a magukat keresztény kultúrájuknak valló államokban sem érvényesülnek a Krisztusi tanítás és a keresztény elvek?

Bizony: ma is nagy szükség van Pünkösd kegyelmére! A vizsgálódást kezdjem saját magamban, ne a másokban keressem a hibát, ne őt akarjam mindenáron felelőssé tenni. Egyáltalán eleven-e bennem a bérhálas szentségében megkapott Szentlélek? Engedem-e, hogy tüze kiégesse belőlem a tévest, hogy szele elsodorja belőlem a régit? Én, első személyben ÉN, tanítványa vagyok-e az Üdvözítőnek? □

IMASZÁNDÉKOK

Májusra

Imádkozzunk, hogy a keresztények következetesebben éljék meg hitüket, és ez által legyenek hiteles tanúi az evangéliumi reménységnek.

A keresztény élet megéléséről (majdnem) annyi vélemény és módzat létezik, ahányan azt komolyan veszik és igyekeznek megvalósítani. A probléma nem elsősorban ez, mert Egyházunk ad megfelelő iránymutatást s ki-ki iparkodik a maga módján megélni a kereszténységet - ami persze igen tág fogalom, illetve életér. Az embereket és cselekvéseiket erősen meghatározó - sokszor behatároló - körülmények is létrehozhatnak egymásnak csaknem ellentmondó eredményeket, amelyek önmagukban azonban helyesek lehetnek.

Ott kezdődik a probléma, hogy meghatározhatatlan „szürke zóna” létezik:

- ki mondhatja el magáról, „én jól megélem kereszténységemet.” Még az is, aki tetteinek tökéletességéről magában mélyen meg van győződve, nem mondaná ezt ki hangosan.

- ki képes elbírálni mely tett(ek)k) eljűk meg konkrétan és korrektil kereszténységünkét?

- példánk mennyire indúl jóra, Isten felé? - milyen hosszú az „inkubációs idő”, amely érleli bennünk az Isten felé tartó lépéseket?

Istenen kívül senki sem képes megmondani, a látszólagos sikertelenségek-ből mikor alkot a kegyelem beérett sikert.

Ami marad: tudatosabban megélni hitünkét minden következményével együtt. Következtesen, mindig újra „felkerekedni a nagy kalandra”, Isten felé. Tanúságtételünk értékét úgy is egyedül Isten határozza meg.

Hogy Mária, a szent Szűz és Anya segítségével megvédelmezhessek s elő is mozdíthassuk a nők társadalmi és családi hivatását - mindenütt, minden kultúrában.

Előző havi kommentáromban kifogásoltam, hogy a modern korszallem a családi és társadalmi értékek helyére másod(pseudo) értékeket kíván állítani a megelők kárára. Így adódhat, hogy a szabadságban történő (szabad döntés joga) döntésekből kimarad Isten irányító és meghatározó szerepe, a családi, anyasági értékekkel együtt. Ezek nélkül a szabad döntés önzésbe fullad. Az énközpontúságban csupán annak van hely, amit én jónak látok és akarok.

Nem így Szűz Máriánál! Nála az első és legfontosabb: Isten s az Ő akarata. Azután következnek az emberi, anyasági és családi értékek. Csak ezen az alapon szabad életünket értelemmel megjelteni, és értékessé tenni, - társadalmi síkon is. Ez alapfeltétele annak, hogy a nők családi és társadalmi hivatásáról lehessen beszélni, és azt később megvalósítani.

Fejős Ottó

MINDEN OLVASÓNKNAK
KELLEMESE PÜNKÖSDI
ÜNNEPEKET KÍVÁNUNK

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

A gyónásról - egy kicsit bővebben (III)

„Nobody is perfect” - „Senki sem tökéletes” - hangzik egy mostanság unostalan emlegetett szöveg. Rendszerint akkor kerül elő, amikor valamilyen hibánkat, baklövésünket akarjuk mentesíteni. Amivel persze semmi sincs elintézve: sem azt, ami helytelen volt, nem hoztuk rendbe, se nem helyeztük kilátásba, hogy javítunk rajta. Rendkívül kényelmes álláspont: minden marad a régiben.

A „nobody is perfect”-nek természetesen lehet keresztény tartalma is, amennyiben általa nyíltan elismerjük gyarlóságunkat, de nem mentegetőzünk, hanem a változtatás, javítás kötelességének kifejezéséért, tudatában annak, hogy Isten mindkettőt elvárja tőlünk.

Mindkettő esetében lényeges szerepe van a lelkiismeretnek, amelyről múlt számunkban gondolkodtunk el, igaz, kissé elvontan, mert alapelveket kellett tisztázni; annál konkrétabb lesz mai gondolatmenetünk, mely „lelkiismeretvizsgálat” címén megpróbálja feltérképezni életünk minden viszonylatát, belelégítve azokat a lelki zugokba is, amelyek egy „nagyakarítás” során - mert ezt jelenti a gyónás - elkerülhetnek a figyelmünket. A kérdés, amelyre ma keressük a választ, így fogalmazható meg röviden: **Hogyan állok Isten előtt?**

A LEIKISMERETVIZSGÁLAT

Hittanári pályafutásom során az innsbrucki magyar gimnáziumban, szükségszerűen előkerült a gyónás, a gyónásra készülés problémája. Ennek kapcsán - lelkiismeretvizsgálatra előzve - feltettem a kérdést kamaszaimnak: „Mit kell tenni mindenekelőtt, ha az ember gyónni akar?” Az egyik lurkó menten válaszolt: „Ha az ember gyónni akar, akkor mindenekelőtt bűnözni kell.”

Utána gondolva rájöttem, hogy a gyerekek alapjában véve igaza volt, akkor is, ha ezt nem éppen így szoktuk megfogalmazni. Mert gyónni csak az gyónhat, akinek van mit. Hát persze, általában - sajnos - mindenkinek van mit, feltéve, hogy ismeri magát. Ennek az önismeretnek a fejlesztésében segít a lelkiismeretvizsgálat. Egy ilyen szembesülés önmagunkkal nem okvetlenül épületes látvány, ezért sokan ódzkodnak tőle. De minél jobban ódzkodunk tőle, annál szükségesebb.

Ahhoz, hogy az ember át tudja tekinteni az utolsó érvényes gyónása óta eltelt időszakot, csendre, nyugalomra van szüksége. Egy ilyen áttekintésnek akkor van értelme, ha mindenre kiterjed és ha maradéktalanul őszinte: a szipjégetésnek, mentegetőzésnek itt nincs helye, annál kevésbé, mivel ez a belső átvilágítás olyan területet érint, amelyet - rajtam kívül - igazán csak Isten ismer. Így kezdem tehát úgy látni magamat, ahogy Ő lát engem.

E feladat megkönnyítését szolgálja az ún. lelkitükör, mely kérdések formájában végigveszi az élet különféle vonatkozásait, amennyiben ezek meghatározott erkölcsi megatartást, felelős döntést és cselekvési követelményt meg. A lelkitükör segít megtalálni a lehetséges hibaforrásokat, adott esetben olyanokat is, amelyekre az ember nem is gondol. E ponton előnyösebb helyzetben vannak a gyakran gyónók, mert a rendszeres lelkiismeretvizsgálat révén jobban ismerik önmagukat.

A lelkitükör kérdései főbb témák körül csoportosulnak. A legismertebb módszer a Tízparancsot veszi alapul; egy másik az ember Istenhez, környezetéhez, önmagához való viszonyából indul ki, de a Hit - Remény - Szeretet, vagy a Nyolc Boldogság is szolgálhat támpontul a lel-

kiismeretvizsgálat számára. Egyébként nem régen jelent meg Budapesten, az Új Ember kiadásában, a neves erkölcstan tudósnak, P. Bernhard Haringnek egy könyvecskéje „A gyónás öröme” címmel. Mindenkinek, akinek problémái vannak a gyónással, szíves figyelmébe ajánlhatom. A kötet tartalmaz egy rövid lelkitükört is, mely két módszert köt össze: az Istenhez és az embertársához való viszonyba épülnek be a Tízparancsot témái, amennyiben az első három parancsot az Istennel, a többi hét az embertársal való kapcsolatokat érinti.

a. Előkészület a gyónásra

Mielőtt nekilátnánk a lelkiismeretvizsgálatnak, helyénvaló, hogy kérjük a Szentlélek megvilágosítását, hogy tisztán lássunk, hogy merjünk szembenézni gyarlóságainkkal, lelki nyomorúságunkkal, hogy legyen erőnk a múlt lezárására, az irányváltatásra és újrakezdesre. Ezt tehetjük saját szavainkkal is, de találunk minden imakönyvben megfelelő imát a Szentlélekhez. Ezt követi a visszapillantás utolsó gyónásunkra: időpontjára (ha régen volt, miért?), érvényességére (őszinte volt-e, teljes, megbántam-e, amit tettem, elhatároztam-e, hogy kerülöm a bűnt és bűnalkalmat?)

b. Lelkitükör

A következőkben átvesszük P. Haring lelkitükörének szövegét.

Az Istenhez fűződő viszony

(I-III. parancsokat)

Mindent megtettem-e, hogy életemet a hit fényében szemléljem, és keresztény öntudatomat erősítem (prédikációk, megfelelő olvasmányok, áhítatos elmélkedés)? Vagy kételkedtem a hitben, könnyelműen beszéltem igazágairól, esetleg másokat is erre biztattam?

Minden reményemet Istenbe helyeztem-e, vagy inkább földi dolgokban bízok? Kételkedtem-e Isten végtelen jóságában, vagy elveszítettem-e reményemet irtalmasságában?

Örömmel gondoltam-e arra a szeretetre, amelyet Istenről kaptam, s amelyért hálát kell adnom? Volt-e gondom arra, hogy bűneimet időről időre őszintén megbánjam?

Elvégeztem-e rendszeresen imádságaimat? Ezek a hit, remény, szeretet kifejezései voltak, vagy csak automatikusan ismételt szövegek? Kerestem-e a Gondviselés rendkívüli alkalmait, amelyekben az Isten való közvetlen párbeszédre juthatok? Tiszteletlen voltam-e az Úr iránt azzal, hogy méltatlanul vettem a szentségeket, káromkodtam, átkozódtam vagy babonás dolgokat műveltem? Teljesítettem-e fogadásomat? Könnyen esküdöztem-e?

Részt vettem-e a vasárnapi és ünnepnapra szentmisén? Megszentségeltettem-e a vasárnapot valamilyen bűnnel vagy szükség nélküli munkával?

Felebaráti szeretet (IV-X. parancsokat)

Emberrársaimat testvéreimnek tekintetem-e Krisztusban? Elveztettem-e a bűnösöket a hitre, legalább azzal, hogy imádkoztam értük? Vagy jó példával, bűnbánattal? Igyekeztem-e olyan legközelebbi teremtényem körül, amelyben jó keresztényekké válhatnak a közömbösek is? Vállaltam-e apostoli feladatokat, vagy visszautastítottam a mások szolgálatára szólító felhívásokat? Cselekedeteimmel, szavaimmal vagy éppen hallgatásommal okoztam-e mások bűnének? Beleegyeztem-e, hogy cselekedeteimmel rossz célt szolgáljak? Tápláltam-e ellenszemet, gyűlöletet, nehezítést, irigységet, ellenségeskedést?

IV. parancsokat

Hogyan viselkedtem legközelebbi hozzátartozóimmal? Hogyan teljesítettem állampolgári kötelességeimet a családban, hivatásomban? Megfeleltem ezeknek mint állampolgár és az egyház tagja?

DR. MEHRLE TAMÁS OP

A KATOLIKUS EGYHÁZ EGYETEMESEN ÜDVÖZÍTŐ VOLTÁRÓL

A Dominus Jesus ismertetésének összefoglaló befejezése

E cikkünkben a „Dominus Jesus”-nak rövid befejezését és Ratzinger bíborosnak egyéb magyarázatát szeretnénk ismertetni, melyet más alkalommal a római dokumentummal kapcsolatosan tett közzé. A bíboros abban a tudatban szerkesztette meg a pápai dokumentumot, hogy ez által is engedelmeskedik Krisztusnak, aki az apostolok Egyházát bízta meg azzal a feladattal, hogy minden népeknek hirdesse az általa kinyilatkoztatott változatlan igazságot. Egyedül ez az igazság tudja az embereket Istenhez, minden boldogság forrásához, vezetni.

A II. Vatikáni zsinat - mint tudjuk - világosan tanítja, hogy az egyetlen igaz vallás, a katolikus és apostoli Egyházban valósul meg. Az Egyház tehát hivatva van az egész emberiségnél vezérszerepet látni. Ezért az Egyház nem önző érdekből vagy emberi uralkodás vágyától indítja várja el hívei részéről az engedelmességet, ha-

nem azért, mert Jézus reá bízta az egyedüli üdvözítő igazságnak a hirdetését.

Ratzinger bíboros joggal emeli ki a dokumentumban azt a tényt, hogy a mai filozófusok, sőt részben katolikus teológusok is, sokszor tagadják az objektív igazság felismerhetőségét és csak relatív értéket tulajdonítanak az emberi ismeretnek. Ezt az ismeretelméleti relativizmust nem érdemes cáfolni, mert gyökereiben önmaga cáfolja meg magát. Ha ugyanis nem tudunk semmi objektív igazságot biztosan megismerni, akkor milyen alapon akarják az ismeretelméleti relativizmust tételként felállítani? Sőt akkor a vallások közti dialógusnak sincsen sok értelme. Ha ugyanis nem tudjuk biztonsággal megkülönböztetni az igazságot a nem-igazságtól, akkor minek vitatkozzunk egy-egy nézetnek az igazságáról?

Érthető, hogy az ismeretelméleti relativizmus követői megváltóztatják a dialógus célját is. A II. Vatikáni Zsinat számára a dialógus az igazság-felderítés szolgálatában áll s mivel életigazságról, hitigazságról van szó, egyben a küldetés, megtérés és megtérítés gondolatával kapcsolatos. A dialógus folyamán mindkét fél igyekszik a hitigazságot megismerni és ha szükséges, a másik félt is komoly érvek által az igazság útjára vezetni. Az ismeretelméleti relativizmus hívei nem Krisztus küldetése teljesítésének a tudatában vállalják a dialógust, hanem ezt egy ideológiai szolgálatába, a relativizmus szolgálatába helyezik. Mivel szerintük csak hitbéli vélemények vannak, - melyek mind egy szinten vannak - a megváltás célja nem egy objektív igazság felderítése, hanem legfeljebb az ellentétes vélemények fele-fele megegyezés alapján történő elsimítása lehet, hogy az ellenfelek közti maximális együttműködés lehetővé váljék.

A relativizmusnak a keresztény hitigazságok ellen felhozott „filozófiai” érveit nem érdemes megvitatni, mert ha nem különböztethetők meg biztonsággal az igaz érvek a nem-igaz érvektől, akkor minek vitatkozzunk? Az ismeretelméleti relativizmussal együtt jár a dogmának a relativizálása is. Abszolút érvényű igazság ezen elmélet szerint nincsen, csak hitbéli vélemények vannak. Ezzel - úgy gondolják a relativisták - a hitbéli szabadságnak szolgálatát tesznek, mindenki szabadon, mint tót a vadkörtében válogathat a különböző vallások között, és mégsem váltható azzal, hogy az istentelenség táborához tartozik!

A „Dominus Jesus” hitvallással kezdődött. Örömmel vesszük tudomásul, hogy hitvallással egyenértékű idézettel fejeződik be. Íme az idézet: „Mindenekelőtt kijelenti a Zsinat, hogy Isten maga ismertette meg az emberiséggel azt az utat, amelyen neki szolgálna, Krisztusban üdvözülhet és elérheti a boldogságot. Hitünk tárgya, hogy ez az egyedüli igaz vallás a katolikus és apostoli Egyházban áll fenn és hogy ezt az Egyházat bízta meg az Úr Jézus: vegye el az igaz vallást minden emberhez. Az apostoloknak ugyanis azt mondta: „Menjetek tehát és tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében és tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek” (Mt 28, 19-20; Nyilatkozat a vallásszabadságról, 1).

Őszinte hálával köszönjük meg Ratzinger bíborosnak, hogy a „Dominus Jesus” dokumentum által megbízható teológiai útmutatást nyújtott nekünk. □

V. parancsokat

Ápoltam-e testemet, mint a Szentlélek templomát? Okosan gondoskodtam-e egészségemről? Mértékletes voltam-e az evésben, az ivásban, a dohányzásban, a sportolásban, a kedvelésben? Belenyugvó, békés voltam-e betegség idején? Védelmeztem-e mások életét, különösképpen a még meg nem született gyermekeket - akár szűkebb körben, akár a nyilvánosság fórumain? Támogatok-e olyan pártot, amely különösképpen szíviügyének tartja a megszületendő élet védelmét?

VI. (+IX.) parancsokat

Szeméremesen viselkedtem-e az élet misztériumával szemben? Ezt a magatartást igyekeztem-e elmélyíteni ismerőseim körében is, vagy inkább ahhoz járultam hozzá, hogy ők megmaradjanak esetleg téves nézeteik mellett? Vétkeztem-e szándékosan a tisztaság ellen gondolattal, szóval vagy tettel? Egymagam, vagy mással? Vétkeztem-e a házastársi hűség ellen? Hányszor? Tiszteletben tartottam-e a szerzetesek nőtlenségi illetve szüzességi fogadalmát?

VII. (+X.) parancsokat

Munkaképességemet és a földi javakat úgy tekintetem-e, mint Isten ajándékát és a szeretet eszközeit? Hivatásom gyakorlásában mindig józan és igazságos voltam-e, figyelmes a munkában, pontos és igazságos mások járandóságainak kijuttatásában? Elvettem-e mások megérdemelt ünnepi pihenését? Meg voltam-e győződve a keresztény szociális elvek igazságáról? Vagy éppen ellenkezőleg: antiszociális tanokat véltem igaznak? Okoztam-e kárt valakinek elbizakodottsággal vagy hanyagsággal? Loptam-e? Visszaadtam-e az eltalajdonított tárgyat?

VIII. parancsokat

Becsületes voltam-e gondolataimban, megszólalásaimban, cselekedeteimben? Vagy sajnálatos módon olyasmiket ígértem, amiket nem tartottam meg? Beleavatkoztam mások legbensőbb ügyeibe? Kibeszéltem-e embertársam hibáit, gyöngeségeit? Hazudtam? Tönkretettem-e mások becsületét, rágalmaztam-e valakit, terjesztettem-e pletykát anélkül, hogy helyrehoztam volna?

C. Bánat és erősfogadás

A lelkiismeretvizsgálat nem öncél, hanem segítség, hogy gyónásunk teljes és őszinte legyen. A gyónás érvényességének alapfeltétele azonban, hogy megbánjuk bűneinket és megfogadjuk, hogy a jövőben elkerüljük őket. Erről és a helyes gyónásról lesz szó legközelebb.

Frank Miklós

Nem Isten szigorúsága miatt van, hogy világszerte a gyónásban férfiak és nők bűneikről szólnak: inkább az Ő kegyes bökéségéről szólnak - II. János Pál.

ENDRŐDI SÁNDOR ÉS A ZENESZERZŐ

Májusra, Szűz Mária hónapjára választottuk ki sok szép Mária-versünk közül az egyik szívünkhez közelálló Mária-himnuszot, Endrődi Sándor modern költeményét. Jóllehet énekeskönyveinkből sokan ismerik, hiszen templomi használatba került, sajnos, nem lett belőle igazi népének. Általában kórusok éneklék nagy ünnepi alkalmakkor. Illendőség is kívánja hát, hogy kicsit bővebben szóljunk a költőről csupán annak okán, mert bár hosszú pályafutása alatt jelentős közéleti és irodalmi babérok aratott, de utóbb szinte elfeledkezett róla az irodalmi világ. A század egyik legfontosabb irodalmi szemléje, a Nyugat sem tartotta fontosnak emlékéét ébren tartani. E sorokkal talán sikerül a nyomozást adósságból valami keveset törleszteni.

Az életpálya

1850-ben született Veszprémben, katolikus családban. Apja törvénytudós bíró volt. Szülővárosán kívül Kecskeméten, Székesfehérváron, Pesten és Pápán tanult, ez utóbbi helyen érettségizett. Rövid ideig színészkedett is, aztán jogot és bölcsészettét hallgatott. Kolozsvárott szerzett tanári oklevelet. Már fiatalon a fővárosi lapok és folyóiratok munkatársa. Évekig Nagyváradon, a reáliskolában tanított. Itt vette feleségül Écsy Antóniát, de családi boldogságát sorozatos csapások dúlták szét, néhány év alatt két kisgyermekük halt meg s nem sokkal utóbb fiatal, szép feleségét temette. 1882-ben a Kisfaludy Társaság tagja lesz, 1892-től Budapestben a Képviselőházi Napló, a Petőfi Könyvtár és Petőfi Album szerkesztője. 1906-tól a Petőfi Társaság örökös alelnöke. 1919-ben visszavonult a közéletől. Ez így „szárazon” az élete.

A költő

Endrődi egy vérbeli kései romantikus költő, érdekes, színes egyéniség. Emberi

és költői kvalitásai egykedvet figyelmet érdemelnek. Ifjan szenvedélyes vitorlázó, mint ilyen hét esztendő „bolygott” a Balatonon, amelynek hullámai az ő vitorlás-jachtja hasított elsőnek. „Balatonon ég alatt” címmel 1884-ben írta meg vitorlás élményeit. Valójában dal-költő, a bensőséges lírai dal volt az igazi műfaja, ebben erősen hatott rá Heine, akit kongeniálisan fordított magyarra, és akiről 1893-ban könyvet írt (Dalok könyve). Megjelent kötetei már címeikben is a lírikust mutatják. Így a 25 évesen napvilágot látott első verseskönyve, a „Tücsökdalok” s a későbbiek is csaknem valamennyi: Tarlóvirágok, Hangulatok, Őszi harmat után, Anakreóni dalok: az idős kor bánatos, borongós visszhangjai. Felesége elvesztése után szerelmi lírájában több az érzelmesség, zaklatott so-raiba elégikus fájdalom lopakodik. „Visszavárlak” című híres költeménye, ez „a halott feleséget visszahívó, holdfényvel és temetői borzongással teli rapszódia volt évtizedeken át (szinte a második világháborúig!) a legtöbbit szavalt magyar vers”.

A millenniumot követő esztendőben, 1897-ben adja ki a „Kuruc dalok”-at s ezzel elérkezik költői pályafutásának csúcspontjára. Ezekbe a dalokba - közülük legismertebb a „Gyöngye violának” - a régi kuruc költészet hagyományos szokásait, ismert motívumait szötte. Egyike-másika a réginek csupán átköltés, vagy aktualizálása, mégsem utaztatok. Talán azt mondhatnánk: „stilizált kuruc dalok”. Mindenesre ezekkel divatot, iskolát teremtett, többek közt Juhász Gyula s talán Ady Endre is innen kapott impulzusokat, első készletét, ismert kuruc verseikhez.

Endrődi sokirányú egyéb munkáit: műfordításait (legtöbbit franciából ültetett át magyarra), irodalmi tanulmányait, remek útirajzait mellőzve, jelentőségénél fogva említést érdemel a „Magyarország lelkes ifjúságának” ajánlott „A magyar költészet kincsesháza” (1895), amely hosszú időn át a legnépszerűbb (ma már részben elavult, másrészt szinte forrásműként forgatott) költői antológiának.

Hozzát ír jajsavunk...

Nézzük meg most tüzetesebben is az Endrődi-vers sajátos, egyedi jellemvonásait. Amit idáig, elsősorban a kuruc dalokkal kapcsolatban említettünk, az itt közölt Mária himnuszról is elmondhatjuk. Endrődi mesteri módon képes a régít és újat összeötvözni, ahogy itt is - mindenki érzi - régi magyar századok Mária-költészetének gondolati és stílusi elemeiből építkezik, s míg egyfelől verséből ódon himnuszok hangját halljuk kizengeni, ugyanakkor egy modern költő elegánsan hajlékony, dús nyelvezete édesíti fülünket. Mert Endrődi, újólag leírom, a modern magyar költészet egyik eminens előfutára. Egyszer-kétszer a szimbolizmushoz is (Ady előtt!) közeljutott. Színdús, mozgalmos költői képei, metaforái: a *gyászbaborult egék*, a *háborgó tengerek*, a *süvöltő felhőkön tündöklő csillag*, a *fényes szívvel viharra lehajló Szűzanya* a barokk Tiepolo vagy a többnyire Magyarországon dolgozó Maubertsch sugárzó, pompás freskóit juttatják eszembe. Itt még az is tollamra fut - bizonyára kevesen tudják -, hogy az első világháború alatt és azóta is, a széltében-hosszában énekel fájdalmas katonanóta Endrődi egy régi verséből keletkezett*.

...és aki megzenésítette

A tárgyalt Endrődi-vers hangjegyes közlése mellett az énekeskönyvekben (Az enyémekben is) csupán ennyit talál-

tam: *Kersch 1902. Sursum Corda*, ami nem sokat árult el a zeneszerző kilétéről. A név így, keresztnév nélkül akár német is lehet, a Sursum Corda meg a miséből ismert latin kifejezés, szószertint: „Fel a szívvel!” - vagyis biztatok, ne csüggedjétek! Aztán megtudtam, hogy a vers megzenésítője Kersch Ferenc, tehát magyar. Bevallom, eddig nem ismertem. A lexikonok szerint karnagy és zeneszerző (1853-1910). Zenét Kalocsán tanult, egyetemi hallgatóként rövid ideig Liszt Ferenc volt a mestere. 1897-ben 30 pályázó közül ő nyerte el az esztergomi bazilika karnagyi állását, amit haláláig betöltött. Írt dalokat, zongoradarabokat, kamarazenét, sőt egy operát is (Árgyus királyfi). Később csak egyházi zenét. 17 mise, számos prelúdium és motetta, különösképpen kántorkönyve a „Sursum Corda” négy köteté fenntartotta nevét a magyar zeneirodalomban.

Szamosi József

*
En még kisfiúként katonapántól hallottam.
Így énekeltek:

Vihar a levelet ide-oda fújja,
Szegény katonának szomorú a sorsa:
Ma még piros élet, holnap sóiét álom,
Ne sajnáld a csókot tőlem,
gyönyörű virágom.

Olvasói levél

Hova lett a Szikla-kápolna oltárképe?

Barátaim Németországba járva gondoltak rám és hoztak egy ÉLETÜNK újságot a 2001 októberi számot. Nagyon megörültem neki és persze rögtön olvasni kezdtem. Meglepetve láttam, hogy a címlapon egy Magyarok Nagyasszonya kép van Feszty Masa festményeként. A képet egészen biztosan nem Feszty Masa festette - kiderítettem, hogy Prokop Péter Rómában élő festőművész egy korai képe.

1940 óta Feszty Masa közelében életem, barna szemű Madonnáit és szentképeit rólam festette. Haláláig, 1979 márciusáig szinte minden képet ismerem és így festési stílusát is. Egyetlen egy Magyarok Nagyasszonya képet festett közvetlen az ostrom után, a pálosok Szikla-templomán a főoltár fölött volt. A rendek szétszórátása után a kép eltűnt. Fotó nem maradt róla.

Mint mostmár lassan egyetlen élő tanúja Masa életének és művészetének, kötelességemnek érzem, hogy összegyűjtsem és megőrizsem, ápolgassam emlékéit és munkásságát. Nagyon szeretném megtalálni az eredeti képet, amelyhez igen kedves emlékek is fűznek.

Amikor a pálosok visszakapták a gelérthegyi rendházat és a Szikla-templomot, az ott működő lelkésznek elmondtam, hogy keressék meg ezt a képet, de szemlátomást nem érdekelt a dolog. Fiatalember volt, nyilván nem látta soha az eredetit és egyéb dolgai közepette nem foglalkozott ezzel a kérdéssel. Így marad a titok, hova tűnt ez a nagyon szép, értékes képe Feszty Masának.

Jó lenne nyomára bukkanni.

Lapjuk nagy miszárt teljesít a külföldön élő magyarok között, én is mindig szomjasan olvastam, ha Svájcban élő barátaimhoz kijutva, hozzájutottam a laphoz.

Szeretettel üdvözölöm a Szerkesztőség minden tagját:

Éderné Horváth Ilona, Budapest

Ahol a vallás már magánügy, ott korrupcióba, bűnbe és kegyetlenségbe fullad az egész élet.

Mindszenty József

Madridi levél

ÚJ SZENT

A Vatikánban bejelentették, hogy október 6-án szentté avatják Boldog Josemaría Escrivá de Balaguer, az Opus Dei (Isten Műve) elnevezésű „világi intézet” alapítóját. S elmondhatjuk, ritkán keltett hasonló közlés ekkora visszhangot.

Escrivá de Balaguer éppen száz éve, 1902-ben született Aragóniában és fiatal papként 1928-ban Madridban alapította „Isteni ihletre” az Opus Dei, mint az élet-szentség új útját a rendes foglalkozás gyakorlásán, a mindennapi munka elvégzésén és a személyes, családi és társadalmi kötelezettségek teljesítésén keresztül. 1930-ban született azután az intézet női ága és 1943-ban a Szent Kereszt Papi Társaság az Opus Dei világi papjai számára. A Szentszék mindezt 1950-ban hagyta jóvá véglegesen, 1982-ben pedig mindenkor fejt püspöki rangra emelte.

Az alapító akkor már nem élt, 1975-ben hunyt el Rómában. Halálakor az Opusnak 60.000 tagja volt mintegy 80 országban; ma számuk 84-85.000 körül mozog, ebből közel 30.000 Spanyolországban. Escrivá de Balaguer szokatlanul gyors eljárás eredményeként 1992-ben boldoggá avatták. Földi maradványait Rómában, a Béke Szűz Máriaja püspöki templomban tisztelik.

Az Opus Dei tagjai három csoportra oszlanak. A rendes tagok közös otthonokban laknak, házasságot nem kötnek és keresetük nagyvívését az intézetnek adják. Mások csak abban különböznek, hogy a szülői házban maradnak. Végül a létszámfeletiek, férfiak és nők, - házasságot kötnek, családot alapítanak s ennek megfelelően anyagi hozzájárulásuk lényegesen csekélyebb.

Gyakran szoktak arra hivatkozni, hogy a tagok között cipész és taxivezető is van vagy volt. Tény azonban, hogy csaknem kizárólag egyetemet végzett értelmiségiek közül toborzódnak. Itt spanyol földön az 50-es évek óta többen érték a miniszteri széket; jelenleg a véderő-miniszter létszámfeletti, házasságos tag. Közéleti befolyásuk jelentős, bár változó a politika alakulása szerint.

Az Opus ellen fel szokták hozni, hogy „szekta” vagy „útkos társaság” jellegű s tagjai magánéletét szigorúan ellenőrzi, illetve befolyásolja. Az alapítóról pedig azt mondják, hogy túlságosan kereste a népszerűséget, a társadalmi elismerést, főnemesi címet is szerzett magának, - maximiánus Ut című, 41 nyelvre lefordított gyűjteményében kifejezésre jut a női nem leértékelése is. I. János Pál pápa viszont igen nagyra becsüli az intézetet, ami biztosan nem alaptalan. Jelenleg spanyol Opus-tag a Szentszék sajtófőnöke. A Mű vezetése alatt áll a legmagasabb színvonalú spanyol magánegyetem is.

A szenttéavatáshoz szükséges csodaként egy spanyol sebészorvos 1992-ban történt gyógyulását ismerték el. Röntgensugarak okozta bőrrákban szenvedett a kezén, ami sebészeti tevékenységét meg is akadályozta. Előzőleg egy apaca rákos aganának elűnését nyilvánították csodának. Az Opus Dei tudósító lapja állandóan közöl imagehallgatásokat. Befejezésűl ebből a lapból vesszük a jövő szent sokszor kifejezett alapgon-dotait:

„Meg kell értenetek, szolgálataira hív titeket az Isten világi anyagi, társadalmi feladatok teljesítésén keresztül, a műtőben, a kaszárnyában, az egyetemi tanteremben, a gyárban, a mezőn, a családi otthonban. Van valami szent, valami isteni a legközönségesebb helyzetek mélyén; ezt kell mindegyiketeknek felfedeznie.”

Ugyanezt fejezte ki egyszerűbben Nagy Szent Teréz: „A fizek között is ott jár az Úr”
Rónai Zoltán

HIMNUSZ A MAGYAROK NAGYASSZONYÁHOZ

Gyászbá borult egék,
Háborgó tengerek
Csillaga, Mária!
Hozzát johászokodunk,
Feléd sóhajtozunk,
Szeplőtlen Szűzanya!

Süvöltő felhők közt
Nyugodtan tündökölsz,
Tiszta, szép csillagunk,
Míg hazánk hajóját
Viharok csapkodják,
S hozzád sir jajsavunk.

Boldogasszony Anyánk,
Mennyei pátrónánk,
Légy velünk, légy velünk!
Sok kiáltásunkra
Siess oltalmunkra!
Ha nem jössz, elveszünk!

Nagy szíved fényével,
Lelked békéjével
Hajolj a viharra!
Égi trónusodból,
Csillagos lakodból
Tekints a magyarra!

Viharos, vészen át
Íme, felzúg hozzád
Nyomorunk jajsavara:
Segíts meg nemzeted,
Háborgó tengerek
Csillaga, Mária!

Endrődi Sándor (1850-1920)

Gyermekeknek

ALFONZ ÉS TAPPANCS

Mese, avagy miért hordunk keresztet a nyakunkban?

Alfonz már jól lakott. Egyet még nyalt az üres táján, de csak szokásból. Minden nyugodt volt, csak Tappancs nem fért a bőrébe. Vakarózott, s próbált kibújni a nyakörvéből, olyan nagy csörömpölést csapott a kutyaházban, hogy Alfonz szeméből kiverte az álmot. A morgás sem segített, így jobbnak látta, hogy belefogjon egy történetbe. Ezzel mindig sikerült a szeleburdi kölyköket lecsillapítani.

Elkezdett először mosolyogni, majd fel-felnevetett, s a végén már kacagott. Tappancs eleinte csak nézte, majd barátja jókedve őt is magával ragadta.

- Mi olyan mulatságos Alfonz bácsi?

- Csak eszembe jutott az a mese, amit kölyök koromban hallottam, hogy miért hordunk nyakörvet.

- Meséld el! -, s ezzel odagömbölyödött Alfonzhoz.

- Egyszer volt egy medvebocs, akit nagyon szerettek a szülei. Épp málnázott a medvesalád s macskónk meglátott egy nyulat, utána is szaladt, de nem érte utol. Ekkor leült s elszomorodott. „Ha nekem ilyen hosszú lábaim lennének, én lennék a leggyorsabb.” Alig hogy kimondta, nyúlábai lettek, de sehogya se érezte magát gyorsnak. Tovább ment. Találkozott egy lompos farkú rókával. „Ha nekem ilyen szép farkam lenne, én lennék a legszebb.” Rókafarkat kapott, de még mindig nem érezte magát szépnek. Arra ment egy őz, hosszú és kecses nyaka lenyűgözte bocsunkat. „Ha nekem is ilyen hosszú nyakam lenne, az összes málnát én tudnám a bokor tetejéről megenni.” Ki se mondta, már meg is kapta. De, még mindig vágyott valamire. Egyszer csak lépéseket hallott. Egy kutyája jött a gazdájával. Nyakörve csak úgy csillogott. Összecsapja a mancsát telhetetlen bocsunk. „Ez az, ez kell nekem! Milyen jól mutatna a nyakam! Mindenki irigyelne!” Ki se kellett mondania, már a nyakán díszegett. Elindult haza, hogy eldicsekedjen a testvéreinek, mennyivel szebb és ügyesebb, mint ők. De, bármennyire is gyorsak voltak nyúlábai, akadályozta őt

a futásban a rókafarok. A hosszú és kecses nyakát is egyre jobban szorította a nyakörv. Próbált megszabadulni tőle, de nyúlábával nem érte el a nyakát. Nagyon megörült, amikor meglátta szüleit és testvérét, de azok már nem ismerték meg őt, testvérei ijedükben a mamájukhoz szaladtak. Nagyon elszomorodott, s elkezdett keservesen sírni. „Bárcsak megint úgy szeretne engem anyukám, mint régen! Bárcsak olyan lehetnék, mint a testvéreim! Mít ér nekem a gyors láb, a lompos fark, a hosszú nyak és a csillogó nyakörv, ha nem szeret nekem!” Meghallotta ezt az anyukája, s ráismert kisbocsára. Megsimogatta: eltűnt a nyúláb. Megpuszította: eltűnt a rókafarok. Megölelte: s a kecses nyak macskó nyakká vált. Csak egy valami maradt figyelmeztetésül: a nyakörv.

- Alfonz bácsi? Neked is úgy viszket és szorít a nyakörved? - kérde istíva Tappancs.

- Minél jobban próbálsz megszabadulni tőle, annál jobban szorít! Vári, majd segíték! - s Alfonz átölelte ficánkoló barátját.

- Most már tényleg jobb! - s elaludtak mindketten.

Gyerekek! Nekem is van egy ilyen „nyakörvem”. Egy nyaklánc keresztül. Ez emlékeztet engem arra, hogy Isten megajándékozott nagy szeretetével és egyetlen Fiával. Mi, emberek olyan sokat irigykedünk másokra, hazudunk, verekszenek és gyakran olyan telhetetlenek vagyunk, mint a mesebeli medvebocs. Jézus a gyengeségünk és rosszaságunk miatt halt meg a kereszten, hogy eltörölje bűneinket. Ezzel megmutatta, mennyire fontos, hogy jók legyünk. Minden kereszt arra figyelmeztet, hogy csak jót szabad tennünk. Ha szeretjük egymást és a körülöttünk lévő világot, akkor lassan minden megváltozik környezetünkben és egyre ritkábban követünk el rosszat. A szeretetet olyan, hogy ha odaadod másnak, akkor egyre több lesz neked belőle. Próbáld ki! Ma kinek adtál belőle? Isten bízik benned.

Keresztes Adrienn, Köln

Fiataloknak

FORRÓ ÍGÉRET

Mennybemenetele előtt Jézus így búcsúzott tanítványaitól: „én meg majd kérem az Atyát és más vigasztalót ad nektek: az Igazság Lelkét” (Jn 14, 15-21). Búcsút venni valakitől, akit szeretünk, szomorú, fájó érzés. Hányszor átéltük már azt a furcsa, megható pillanatot, amikor a vasútállomás sietős, hangos zürz-

varában még megpróbálunk valamit odaakialtani a távozónak: ugye írsz? Viszavárlak, siess... S meglödul a szerelvény. Annak, aki benne utazik, biztos célja van. A peronon állónak marad a magány, a búcsúzás okozta keserű érzés.

A Mester eltávozott, a kör bezárult. Az Atyától jött s visszatért hozzát. A tanítványok szomorúsága jogos. Nincs velük, közöttük már az, akiben hittek, bíztak. De a távozó ígérete: „Nem hagylak árván titeket...” azt jelenti: a rátok hagyott örökség, feladat örösi. Senki sem képes azt magára hagyatva, saját erejéből teljesíteni. Sem akkor, sem most.

Isten aggodó, féltő szeretete a Vigasztalóban testesül meg. A Távozó Ajándéka. Az Igazság Lelke erőt, kitartást ad. Megvédi és ugyanakkor emlékeztet: ti ismeritek az Igazságot, bennetek, a Szívetekben van, aszerint cselekedjétek!

Akkor és most. Az idők folyamán a feladat súlya, a cél gyakran feledésbe merül. Félelem, kétely, önző hatalmi érdek vetette árnyékát Isten örök tervére. De az Igazság Lelkét soha nem lehetett elméltani, bilincsbe verni. Ő az örök élni, jóra, szépre tanító egyetlen Vigasztaló. Ő a beváltott ígélet: „és ti is élni fogtok majd” (Jn 14, 19).

Pál atya

ELMONDOM AZ ÉN ASSISIMET

A fenti címmel olvasható Carlo Martini bíboros tanúságtétele az Avvenire olasz katolikus napilap január 27-i, vasárnapj számában. A milánói bíboros, érsek is részt vett a múlt heti béke-imatalkozáson, majd egy nappal később, pénteken beszédét mondott Leccében. Ezt ismerteti az Avvenire.

Martini bíboros hangsúlyozza: a pápa által összehívott Assisi találkozói rendkívül fontos esemény volt, melynek jelentőségét utólagosan tovább kell mélyíteni. Valóságos kegyelemnek tartom, hogy részt vehettem rajta. Már a közös utazás a vonaton nagyon áldásosnak bizonyult, mert találkozhattunk egymással és megismerhettük egymást. A milánói főpásztor, elemezve a szentatyai Assisiben mondott beszédét, kiemelte: napjainkban akadnak olyan tudósok, akik az új évezredre már most a kultúrák-és egyenesen a vallások háborúinak árnyékát vetítik előre. Ezzel szemben II. János Pál pápa minden erejével azt hangoztatta, hogy ez nem így van, ennek nem szabad így lennie. Ellenkezőleg, a vallásoknak azt kell megmutatniuk, hogy a béke és a párbeszéd forrásai, minden különbözőségük ellenére. Assisiben a pápa sürgetőleg szölte a témáról: „Meg akarjuk mutatni a világnak, hogy az imádság őszinte szándéka nem vezet szembenálláshoz, még kevésbé a mások megvetéséhez, hanem egy építő jellegű dialógushoz, mely anélkül, hogy engedne a relativizmusnak és a szinkretizmusnak, még jobban tudatosítja a tanúságtételt és a hithirdetést.” A pápa egyik legfontosabb kijelentése így hangzott: „Itt az ideje, hogy felülemelkedjünk az ellenségeskedés kísértésein, melyek jelen voltak az emberiség vallástörténetében.”

Ez az óhaj valósággá lett, mondta Martini bíboros, amikor a vallások képviselői saját szertartásuknak megfelelően a közös cél érdekében, a béke megteremtéséért imádkoznak. Ez volt a találkozó központi mozzanata. Assisiben elsősorban imádkoztak a békéért. Az imádságnak ez a primátusa kiemelkedik a találkozó egészéből. Imádkozni a békéért ugyanis mindenképp azt jelenti, hogy Istenre hagyatkozunk. Már a találkozó előtt világosan utalt rá a pápa, hogy „a békéért végzett imádság nem a béke iránti elkötelezettség után következik, hanem ellenkezőleg, éppen az igazságság és a szabadság jegyében, a béke megteremtéséért kifejtett erőfeszítés szíve közepé. A békéért imádkozni azt jelenti, hogy megnyitjuk a szívet Isten mindent megújító hatalmának beáradása előtt.”

A találkozó délutánja az elkötelezettség ideje volt, amelynek során a vallási vezetők kifejezésre juttatták szándékaikat és vallásaikat. A milánói bíboros, érsek leszögezte: „A pápa szerepe mind ebben valóban meghatározónak mondható. Magamban arra gondoltam, hogy itt ténylegesen megvalósul a pápa primátusának gyakorlása, mégpedig nemcsak egyházi jogi szinten a katolikus egyház tekintetében, hanem a tisztelet és tekintély primátusa világában a nem katolikus egyházak esetében is, amelyek elfogadták, hogy a pápa felhívására jönnek össze, mely felkérést talán egyetlen más egyháztól sem fogadták volna el. És itt világossá lett: noha a pápa alázatosan egy szinten áll a többi vallási vezetővel, valójában ő volt a centrum és az ő tekintélye egy világméretű vonatkozási pontot jelentett. Ez nagyon fontos tényt jelent. A történelemben első alkalommal adódik, hogy az egész vallási univerzum elismeri a római pápát vonatkozási és találkozási pontnak, aki képes arra, hogy az egész emberiséget veszélyeztető nagy

témákról elgondolkodtasson. Assisi valóban kiemelkedő jelentőségű esemény, amelyet most nemcsak a történelemnek kell átengedni, hanem magunkba kell fogadni, hogy állhatatossá legyen bennünket az imádságban és az életben és hogy továbbra is ápoljuk a párbeszéd, az igazságosság és a megbocsátás szellemét” - fejezte be tanúságtételét Carlo Martini bíboros. VR/MK

Lelki napok Essenben és Kölnben

Tartalmas, szép nagybőjti lelki napokban volt részünk idén március 15 és 16-án a kölni Katolikus Magyar Lelkészség szervezésében, melyet ezúttal Barsi Balázs ferencs atya tartott a híveknél.

Mintegy félszáz érdeklődő jelentkezett hallgatni mindkét napon a híres magyarországi szónok elmélkedéseit az Észak-Rajna-Vesztfáliei és Ruhr-vidéki magyar krisztus hívek között.

Pénteken, márc. 15-én a lelkinap 17 órákor keresztúti ájtatossággal kezdődött, melyben - nemzeti ünnepünk lévén - Jézus Krisztus szenvedésének tükrében végigjártuk magyar hazánk kálváriáját is. Utána Barsi atya a kölni magyar plébánossal, Lukács József atyával ünnepélyes szentmisét mutatott be, melyben az első elmélkedésben a szónok a keresztény lelkiismeret milyenségéről, Krisztus tanításának fényében való alakításáról elmélkedett. Ezt egy kötetlen beszélgetés követte, lehetőséget nyújtva nekünk arra, hogy személyes kérdéseinkre választ kapjunk.

Másnap délelőtt 11 órákor kezdődött a második elmélkedés, amelyben Balázs atya a hamvazkodás szertartásának mélyebb jelentéséről és az ősegház bűnbánati cselekményének mondanivalójáról beszélt nekünk. Az ebéd előtti időben a szentgyónás szentségéhez járultunk a két lelkipásztorral, vagy lelki beszélgetést végeztünk.

A dél érkezéssel közös ebéd következett mindenkinek. Öröm volt számomra tapasztalni, hogy miközben a finom lenceleves eszegettük, szívélyes beszélgetések, őszinte baráti találkozások alakultak ki, még akkor is, ha a résztvevők nagy része először látta egymást így együtt. Ebéd után további alkalom kínálkozott szentgyónásra, szentségimádásra vagy egyéni csendes elmélkedésre.

15 órákor Balázs atya továbbfolytatta az elmélkedést, amelyben John Henry Newman volt anglikán lelkész életpéldáját tárta elénk, aki életútján sok keresést után, végül is rátalált a katolikus Egyházban Krisztus igazi Egyházára. A későbbi Newman bíboros életútjának színes felvázolása nyomán rájöttünk arra, hogy igen időszerű programot tartogat példája a 21. század kereső keresztényének is. Egyetlen idézet álljon itt ítéletül a nagy 19. századi szentéletű bíboros mondanivalójának tolmácsolására: „Isten néz téged, bárki vagy, úgy, ahogy vagy, személyesen. Neveden szólít, lát és megért, olyannak, amilyennek teremtett. Tudja, mi él benned, minden legsajátosabb személyes érzésedet és gondolatodat, adottságaidat és végyaidat, erődöt és gyöngeségedet; lát örömdét és szomorúságod napján, együtt érez minden reményeddel és viszontagságoddal, osztózik aggodalmaidban és emlékeidben, bontakozó és hanyatló napjaidban; átölel és karjában hord... Nem szeretted magad jobban, mint ő szeret téged, nem riadhat szíved jobban vissza a szenvedéstől, mint amennyire ő szenved, hogy viselned kell; és ha mégis rád szakadt, akkor mintha magad mérted volna magadra, ha van benned üdvösségre hívó bölcsesség.”

Ezen nagyon személyes, szívhez és értelemhez szóló gondolatok után este szentmisével zártuk a napot, megköszönve Istennek és Balázs atyának a kapott kegyelmeket. Katolikus hitünkben megperősödvé, nagyon boldogan vetünk búcsút egymástól és Balázs atyától és kértük őt, foglaljon imáiba bennünket és hogy térjen még vissza köznél.

Dr. Benkócs Mária, Essen

MÁJUSI RÓZSA

Elvette tőlem a lángot, szívénél gyermek énk. Járja a banya világát, sáros a lába térdig.

Fürgén csak két szemre győző a síkon, meredek dombon, nehézségével ő a földön lépkező sólyom.

Éjek és nappalok jönnek jaigat s mosolyog mintha ölében lenne a földnek minden öröme, kinja.

Sápadt az asszonyka, már a gyermekért csatáz nyíltan. Megveti azt aki szánja - szóljatok hozzá vígan.

Kinjái tornyát sikítva dönti, ha eljön az óra s akkor világra virit a legszebb májusi rózsza.

Nagy László (1925-1978)

Londoni levél

EGY KIRÁLYI MATRÓNA HALÁLÁRA

Élete százkettedik évében elhunyt a brit nép által közszeretettel övezett Erzsébet anyakirályné. Miért kedvelték annyira az alattvalói? Miért vonult el szízezer ember a ravatala előtt, hogy főhajással lerója kegyeletét? Egyrészt azért, mert képviselt valamit a régi szolidabb erkölcsű, hagyományörző világból, másrészt azért, mert hosszú életének tetején mindig bátor, becsület, megfontolt és szeretet vezérelte.

A skót arisztokrata Elizabeth Bowes-Lyonnak V. György király másodszülető fia kezdett udvarolgatni az 1920-as évek elején, a jóképű, de igen erősen dagdog, és meglehetősen féltség Yorki herceg. Az eladósorba serdült leány úgy érezte, hogy nem szabad hozzámennie a herceghez, mert akkor „felhígul a régi skót család vére”, hiszen az uralkodó német származású. (Ami azt illeti, a herceg édesanyja Mary királyné volt, a Rhédey grófi család leszármazottja. Tehát az angol királyfi családtagok ereiben magyar vér is folyik. Azt mondják, hogy amikor a jelenleg trónon levő Erzsébet az esküvőjét a tartalós Fülöp herceggel, több Rhédey gróf kapott aranysegélyes meghívót a ceremóniára, de éppen útéptéssel megkukoricapalással voltak elfoglalva a kitépésben, tehát nem tudtak megjelenni.)

Végül a Bowes-Lyon leány beadta a derekát és hozzáment a király fiához. Éveken át türelmesen gyakorolt vele egy logopédus utasításai szerint, és a dagogás így majdnem teljesen megszűnt. Amikor Edward welszi herceg úgy döntött, hogy szerelme egy elvált asszony iránt fontosabb számára, mint a trón, hírelen-váratlan öcsére szállt a trón. Angliában az uralkodó, aki egyben az anglikán egyház világi feje, nem vehet el elvált nőt. Legalább is eddig így volt. Lehet, hogy ez megváltozik. Sokan állítják, hogy a sors kegyeként mondott le Edward, mert a kaotikus német viszonyok között rendet teremtő Hitler erőszakszégét, határozottságát, mintegy rokonszenvel figyelt, és naivságában nem vette észre, milyen hatalmas veszély rejtezik a náciizmus világhódító törekvései mögött. Nos, VI. György lett helyette a brit birodalom királya, és ekkor már valóban nagy szükség volt arra, hogy folyékonyan tudjon beszéden tartani.

A második világháború kirobbanásakor a királyi párnak azt tanácsolták, hogy a két kislánnyal, Erzsébettel és Margittal költözzen vidékre vagy éppenséggel Kanadába a bombatámadások elől. Főként a királyné volt az, aki úgy gondolta, hogy a királynak nem szabad megfutamodnia. Londonban maradtak (a Buckingham palotát is érte bombatámadás) és a nép haláláig nem felejtette el az idősebb Erzsébetnek, miként látogatta meg az éjszakai bombázások által lerombolt utcákat, hogyan vigasztalta London lakosságát. A bombák elsősorban a dokkok környékén lévő munkásnegyedekre hulltak.

Erzsébet anyakirályné nem volt szentel-tű, puritán asszony, mint például Habsburg Ottó édesanyja, Zita. Szerette a pompát, olyocvan inassal, cseléddelel nagy palotában lakott London közepén, versenylovakat tartott. De mélyen vallásos volt, és ilyképpen azt is jól tudta, hogy pozíciója kötelezi egyrészt a jóteknység szervezeteit, katasztrófák utáni alkalmi gyűjtemek patronálására, másrészt az erkölcsi normák megőrzésére. Nagy aggodalommal figyelt, hogy az unokái milyen sikertelenek a házasságban. Bár tisztában volt vele; miért romlik el kedvenc unokája, a trónörökös Károly welsi herceg frige Dianával, ellenezte a válást.

A Mindenható nagyon hosszú élettel ajándékozta meg, de majd felévszázados özevységgel tette próbára az anyakirálynét. Tavaly télen meghűlt, és az orvosok nem engedték, hogy a százegy éves matróna részt vegyen Karácsony napján a reggeli szentmisén, amelyen testületileg szokott megjelenni a brit királyi család. S nem sokkal később kisebbik leánya temetésére került sor. Ide se engedték volna el, de ragaszkodott hozzá, hogy tolokocsiban elvigyek Margit hercegnő búcsútárasra. A hívését feltámadás előtt egy nappal, álmban érte a halál.

Sárközi Mátýás

FRANK MIKLÓS

MAGYAROK KAZAHSZTÁNBAN

Ki gondolta volna, hogy kazah földön, szétszórtan az országban, mely méreteit tekintve Európával vetekszik, több ezer magyar él? Magyarok, akik az ott élő mintegy száz nemzetiség közepette, nemcsak tudatosan magyarnak vallják magukat, hanem bálmatos erőfeszítéssel és áldozatkészséggel ápolják nyelvüket, kultúrájukat; magyarok, akiket a nemzethez tartozás éltet és akik egy általuk létrehozott HUNGÁRIA elnevezésű Kulturális Szövetség keretében eleven közösséget alkotnak.

Az elmúlt években ugyan többször adtak hírt magukról, sőt 1994-ben sikerült egy tíztagú küldöttségüknek eljutni egy hétre Magyarországra és Göncz Árpád köztársasági elnök is fogadta őket, de aztán ügyüket a feledés homálya vette körül: az akkor lelkesen tett ígéretek-ből, miszerint a kormány gondoskodik majd róla, hogy aki közülük akar, hazatelepülhessen, azóta se lett semmi.

A Szentatyának mult év szeptemberében Kazahsztánban tett látogatása során nyílt újra alkalom, hogy a magyar közvélemény felfigyeljen az Ázsiába szakadt magyar testvérek súlyos helyzetére. A Vatikáni Rádió magyarnyelvű adása több részletben interjú sugárzott a Kazahsztáni Magyarok Kulturális Szövetségének Elnökével, Lesskó Lászlóval, aki a Magyar Osztály munkatársának, Vertse Mártának, részletesen beszámolt a kazah földön élő magyar kisebbség eredetéről, nehéz sorsáról, problémáiról, valamint a kazah nép bálmatosa mltó segítőkészségéről a magyarok iránt, akiket testvér-népnek tartanak.

A magyarok nem egyszerre kerültek Kazahsztánba. Az első hullámot az 1. Világháború hadifoglyai képezték, akiket a Szocialista Forradalom szabadított ki a börtönökből. Haza azonban nem térhettek, csak letelepedési engedélyt kaptak és dolgozhattak, családot alapíthattak. Ezek gyermekei - ma már 70 évesek - képezik a legidősebb magyar korosztályt. Az ő soraikból került ki a már említett, 1994-ben Magyarországra látogató csoport.

Az utánptótlás - a 2. Világháború hadifoglyai - 1943 és 45 között kerültek kazah földre, több ezres létszámban. Ezeket sosem engedték szabadon, hanem halálukig a GULAG-ban vezettek kényszermunkát.

Ezeket követték - harmadik hullámként - a „malenkij robot”-ra elhurcoltak. Közülük néhányan még életben vannak.

A negyedik hullám 45 évig, a Szovjetunió összeomlásáig tartott és főként Kárpátalja magyar lakóiból került ki. Közülük papok is voltak, sőt püspök is, Chira Sándor görög katolikus főpásztor, aki miután kiszabadult a börtönből, évtizedeket át a főváros, Karaganda püspökének működött. Chira Sándor a budapesti Központi Szemináriumban tanult és tökéletesen beszélt magyarul.

A negyedik hullámhoz tartoznak az 56-os forradalom harcosai, akiket elhurcoltak és akik sok viszontagság után Kazahsztánba kerültek.

A magyarok, akiket a KGB árgus szemmel figyelt, csak a Gorbacsov-i peresztrojka révén jutottak abba a helyzetbe, hogy magyarságukat nyíltan is megvallhatták és 1990-ben létrehozhatták Alma-Atában saját kulturális szervezetük. Hasonló volt a helyzet vallási téren is. A fiatal generáció ateista nevelést kapott. Ennek ellenére sok magyarnak sikerült továbbadnia a hitet gyermekeiknek, unokáinak, úgyhogy amikor 1992-ben legálissá vált a katolikus egyház helyzete, a magyarok is részt vehettek a németekkel, lengyelekkel és a többi

nemzetiséggel együtt a hívők soraiban, az Egyház életében.

„A Szövetségünk létrehozásával - mondotta Lesskó Zászló említett interjújában - óriási lelkesedésünknek nem volt határa: boldogok voltunk mindnyájan, hogy

- ezen túl nem kell álcázott névnapokat rendezni Karácsonyra vagy Húsvétra; - nem kell majd félünk a Magyar Hazánkkal tervezett kapcsolatok újjaépítésétől, amelyek a Szovjetunióban teljesen megszokadtak;

- szervezeten hozzállhatunk a teljesen feledésbe merült Anyanyelvünk tanításához, vasárnapi iskolák keretében; - és talán megvalósulhat mindenkinek a legmélyebben elrejtett álma, hogy valaha visszakérülhetünk Magyar Hazánkba.”

A Szentaty Kazahsztán-i látogatásának híre felvillanyozta és új reménnyel töltötte el a magyar kormányok be nem váltott ígéretei következtében mélyen csalódott magyarokat. Hónapokon keresztül rózsafüzért imádkozva készültek találkozásukra a pápával; megszervezték a 23 óras vasúti utazást Ásztánba, Kazahsztán új fővárosába, amiből sikerült egyházi támogatást szerezni; a Zsidó Kulturális Szövetségtől erre az alkalomra a járásában akadályozott Lesskó Zoltán tolokocsit kapott, amelyet felesége, Éva asszony, saját betegségével nem törődve, tolt az állomásig és oda vezetett 5 km-es útszakaszon, majd Ásztana gidres-gördös utcáin, keresztül a tömegben a számukra kijelölt helyig. A fáradság megérté: a tolluk másfél méterre elvonuló pápa szemeláttára kibonthatták plakátjukat, amelyen oroszul és magyarul ez állt: „Szentaty! Segítsen hazatérni Magyar Hazánkba!”

A pápalátogatás csúcspontja az volt, hogy a Szentaty anyanyelvükön. közszóntötte a kazah-földi magyarokat. Hálából Lesskó László, honfitársai nevében, levelet irt a Szentatyának, amelyben többek között ez olvasható: „Ezzúttal szeretném kifejezni a Mindenható Atyának mérhetetlen hálaikat a sokéves könyörgésünk meghallgatásáért, hogy megérték ezt a napot, amikor a Szentaty végre ellátogatott a távoli Kazahsztán földjére, annak nagyon sokat szenvedett népéhez... Ugyancsak hálás köszönetet mondunk azért a kegyelemért, hogy életünkben először imádkozhattunk az itt élő és a már elhunyt magyar testvéreinkért - nyilvánosan, szabadon és hangosan - a Szentatyával együtt - magyarul, az édes anyanyelvünkön! - és azért, hogy anyanyelvünkön is megkaphattuk a Szentaty áldását... Szentaty! Segítsen a kazahsztáni magyaroknak hazatérni magyar hazánkba!”

Úgy tűnik, az ima, a rendíthetetlenül újra ismételt kérés meghallgatásra talált. A magyar kormány szándéka, hogy őszszel Kazahsztánba küld egy megbízottat avval a feladattal, hogy a hazatérni szándékozó magyarokat nyilvántartásba vegye és megszervezze hazatérésüket. Így hangzik a *Semjén Zsolt* h. államtitkártól kapott információ. Nem ismeretes, hogy - amennyiben a terv megvalósul - abban mekkora a szerepe a pápa esetleges közbenjárásának, Vertse Mártának, aki zívügyévé tette és a Vatikáni rádió munkatársaként mindent elkövetett, hogy a Kazahsztánban élő magyarok vágya teljesülhessen, ill. a magyar kormányzati szerveknek, amelyek a már-már feledésbe ment és valamelyki íróasztalfiókban porosodó ügyet újra elővették és konkrét lépések foganatosítására határozták el magukat. Bármint legyen is, mindenképpen Isten kezében futnak össze a szálak... Kazahsztán - Budapest - Róma: „Isten egyenesen ír, görbe vonalakon”. Ezért érdemes imádkozni... □

A TERROR HÁZA

Budapesten - február végén - megnyílt a náciizmus és a kommunizmus áldozataira emlékeztető Terror Háza. Hosszú tudományos előkésztés eredménye ez a maga nemében úttörő jellegű emlékhely, amelyet több, mint 100 ezer ember jelenlétében nyitott meg Orbán Viktor miniszterelnök. A kormányfő köszönetet mondott a több évüzedes elnyomás még életben lévő áldozatainak, mert az ő önuralmuk tette lehetővé 12 évvel ezelőtt, hogy Magyarország erőszak nélkül szerezte vissza függetlenségét. Orbán Viktor szerint az erőszak elszenvedőinek a kommunizmus összeomlása után is volt erejük nemet mondani a bosszúra.

Nem véletlenül választották az Andrássy út 60. sarokházát a magyar történelem legésztöbbször említték emlékhellyéül. Ugyanis itt ütött tanyát a nyilas rémuralom vezetősége, majd tolluk, mintegy varrat-mentesen átvéve az épületet, innen irányította a nemzet gúzsba-kötését az egyeduralkodó párt „vasókle”, a hírhedtű vált ÁVH. Testileg-lelkileg megnyomorított polgárok milliói rettegtek tolluk. A kommunisták kezdetűl fogva egyik legfőbb ellenségüknek tekintették az egyházakat, amelyeknek legyűrésében döntő feladat jutott az ÁVH-nak. Mint Kiszely Gábor, a Terror Házának szakmai igazgatója elmondta, sok ezerre tehető azoknak az egyházi személyeknek a száma, akiket az ÁVH Andrássy úti központjában 1956-ig elhurcoltak. Az épület külön termet szentel az emlékeknek. Itt kenyérből készült Rózsafüzér, börtönbe becsempésztett Biblia, fából tákol kereszt látható, de itt állították ki az emlékhellyé alakított épület alighanem legismertebb áldozatának, Mindszenty hercegprímásnak reverendáját is. A korabeli híradókból, dokumentum-felvételekből és újságcikkekből - amelyek segítségével hű képet kap a látogató a korabeli eseményekről - egyértelműen kitűnik, hogy a kommunista vezetés milyen rendszerességgel és tervszerűen hajtotta végre az egyházak megtörését. Mindszenty bíboros 1949 februárjában történt elütése korántsem volt elegendő ahhoz, hogy a katolikus egyházat rávegyék a teljes behódolásra. A püspöki kar 1950 nyarán szembesült azzal, hogy a rendszer kegyetlensége nem ismer határt. Miután a erős és a világháborúban különös tekintélyt szerzett lengyel püspöki kar is egyezkedésre kényszerült az államhatalommal, a magyar katolikus egyház még szabadlábban lévő vezetői is aláírták a kormány által diktált megállapodást. De egy év sem telt el és a megállapodást aláíró Grósz József kalocsi érsek is bekerült az ÁVH központjába, ahol a brutálisok hatására elismerte a kommunista párt által előre kitértelt vádakat és így őt is - a mind olajozottabban zajló kirakatpercek keretében - 15 évi börtönrre ítélték. A Terror Házában a látogató azonban tudomást szerez arról is, hogy az egyházak megtörése ellenére is akadtak olyanok, akik dacoltak az elnyomással és egészen a rendszerváltásig újból és újból felvették a harcot az ifjúság keresztény szemléű nevelése, a nemzeti kultúra megőrzése érdekében. Nekik is szól Orbán Viktor beszédének azon részlete, amelyben „elismert, főhajást és köszönetet” emleget az Andrássy út 60. áldozataira emlékeztve.

Makvári György

Névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. - Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

GODÓ PÁTER KÁLVÁRIÁS ÚTJA

Látogatás a Godó-portán

3. rész

- 1999. szeptember 22-én, halálának 3. évfordulóján dr. Bura László mondott beszédet a sírnál, ahova eljöttek a szatmári tanítványai. A sírra márvány emléktáblát tettek.

Az iratosi sírkertnek a ravatalozóhoz vezető fő útján balkézről sorakoznak a Helybéli Golgota állomásai. A tizenharmadik stáció („Jézust levezik a keresztől”) előtt a jezsuita atya síremléke. A kövön felül az írás így áll:

ITT NYUGSZIK
GODÓ MIHÁLY
JEZSUITA PÁTER
1913. IX. 24. - 1996. IX. 22.
NYUGODJÉK BÉKÉBEN.

Alul pedig a külön rátett tábla:
„TÖRTÉNELEM TÚRÓPRÓBÁJÁT
ÁLLTA, MINT A HÓS MÁRTÍROK.
NEMTÖRTÉK MEG SEM A BÖRTÖN,
SEM A VÖRÖS PILÁTUSOK.”

HITVALLÓ NEVELŐJÜK EMLÉKÉRE
A SZATMÁRI TANÍTVÁNYAI.

- Csodálatos ember volt! Egyszer szeretném megírni - sóhajtott Banner Zoltán, a volt szatmári tanítvány, aki Csabán élve nem jutott el az iratosi évforduló megemlékezésére.

A verset egy pap barát írta.

- Bíró Antal atya Godó Mihály barátja volt, Simándról ment nyugdíjba, Aradon él. Délben bejár ébédelni a Minoritákhoz. Mikelakánál a hídnál vett magának lakótelepi lakást; helyettesíteni szokott. Német-magyar szakos tanár lenne.

- Verseket írt, költeményt szerzett a Márton Áron pályázatra is. A szatmáriak ebből vettek idézetet Godó atya sírjára. A tábla felszentelésére Bíró atya eljött.

- Jé, ezt én írtam! - fedezte föl.

- Nem tudtuk!

- A név nincs ott a versrészlet alatt.

- A szatmáriak emléktáblát hoztak a szülőháza is. Később fogják kitenni. A szülőházban most András bácsi él, Godó atya öccse. A másik öccse a Tódáson, leánytestvére a Malom utcában lakik - regél tovább Almási doktor.

Dr. Bura László 1999. szeptember 26-án a szatmárnémeti Kálváriadombon Godó atyáról szólva elmondotta, hogy egyetemi lelkészként, Szatmárnémetiben a konviktus vezetőjeként, a Mária kongregáció elöljárójaként, az államosítás után még hittant tanítva, az egyház egységéért küzdve, a 18 évi börtön alatt mindenkor egyenes jellemével, meg nem alkuvásával, célratörésével hatott az emberekre, a diákokra, a felnőttekre, az egyháziakra, ezernyi rabtársára.

- Godó atya a rábizottaktól, neveltjeitől azért kérhetett kitartást, készséget és munkaaakaratot, mert őt is ez jellemezte. Azért volt eredményes, mert őssforrása a meggyőződés és a lelkesedés, illetőleg a következetes cselekvés volt.

Élete tartalmas és eredményes volt. Egyszerű életmódja, meggyőződéséhez való töretlen ragaszkodása, az egyházhoz való hűsége tanúsodott arról, hogy amit hirdetett, azt éli is. Jelentős volt az egyházellenes folyamat megbuktatásáért végzett tevékenysége; eredményes volt, mert 18 nehéz börtönévet (8-at magánzárkában) hitéért és meggyőződéséért szenvedett. Börtönéveit lelkipásztori munkának is tekintette, hiszen egy nagyon elhanyagolt réteg, a súlyos bűnözők, az életfogytiglan elfűtéltek körében hirdette az evangéliumot.

1952. december 6-án Jilava földalatti börtönének 2-es cellájában meghalt dr. Scheffler János, Szatmár megyéspüspöke, akit Romához való hűsége miatt börtönöztek be. A börtönvilág sajtós csa-

tornáin keresztül Jilava földalatti lakói sokat tudtak egymásról, így a püspökkel a kihallgatásokon történekről és a börtönben való viselkedéséről is. A 8-as cella lakói, Páter Godó és 105 cellatársa még aznap értesültek a püspök haláláról. P. Godó letérdelt a cellában és hangosan imádkozott, cellatársai némán hallgatták. Hálát adott Istennek, hogy a püspököt megmentette az ellene tervezett, Mindszentyéhez hasonló pertől, s azért, hogy az egyháznak újabb követe áll ezennel Isten színe előtt, aki közbenjár értünk.

- Ahogy Ross Márton, Tesesvár mai püspöke mondta: „Imáinkban hálát adhatunk Istennek, hogy közöttünk élt, velünk együtt dolgozott és hitét megvallotta, velünk megosztotta, példájával arra tanított mindenkit, hogy mit jelent a mai világban hinni, Istent és embert szolgálni.”

MIHÁLY ATYA SZOLGÁLATA

Bíró atya így emlékezik a „Magyar jezsuiták vallomásai”-ban:

- Talán hiába is mondom a ma embernek, hogy Isten útjai kifürkészhetetlenek. Óhaját jelezte szüleinek, hogy pap szeretne lenni. Édesanyjának nem volt kifogása ellene, de édesapja azt szeretete volna, ha az elég tekintélyesnek mondható gazdaságban maradna, aki a 12. ló gyepöljét kezében tartja. Az édesanya óhaja győzött, de 12. ló helyett - ha szabad így mondanom - a szellem és a lelkiesség 12 lovának gyepöljét tartotta feszesen a kezében, és ezt soha el nem engedve olyan életpályát futott, amit csak bámulni, de gyarló embernek követni alig lehet. Nem ismert megalkuvást sem az állam, sem az egyház előtt. Szent Ignác harcos magatartása jellemezte, ami egyhuzamban 10 év szigorított börtönbüntetésbe került, egyedül egy cella magányában. A káknán is csomót kereső diktatúra gondoskodott róla, hogy börtönéveit megszokással 16 évre gyarapítsa. Börtöntársa vallomásából tudom, hogy magas korára való tekintettel az utolsó büntetését megrövidítették, de ő kérte a börtön igazgatóját, hogy a rá kiszabott büntetést teljes egészében letölthesse, mert a vele elítélt szerencsétleneknek nagyobb szüksége van a vizsgálatra, mint a szabadon élőknek.

Godó András bácsi folytatja.

Herkulesen szolgált. Több nyelven tartott misét, onnan emiatt elhurcolták. Herkulesen Király néni szakácskodott; nem ő, a szakácsnője főzött.

Az volt a helyzet, hogy Herkules előtt máshonnan indult a börtönbe.

Volt egy másik pap, az új dolgát is magára vállalta. Körösztört árultak, rózsafűzért. Aradon valamik alumínium dolgozó kiképzését a gyárban s körösztört gyártottak. Ki, ki nem, besűgta őket.

Resicán azt mondták neki:

- Hunnan szödté az anyagot?!

És miért gyártották a körösztörtet mög a rózsafűzérőket?

Ügyvéd nem köllött neki, nem hagyta beszélni, majd ü.

Herkulesön némótól, magyarul, románul prédikált, de csehül is tanult, mert Herkules körül voltak cseh falvak; tán már csehül is tudott. Ez is az egyik bűne volt.

- Te - aszondja, - annyi folyóiratot volt Szatmáron, a püspöktől kaptam, hogy használjam a konviktusban a tanítványaimmal. Eldugdostam a könyveket a padláson a deszka alá!

Nem mőtgalálták aztán? Mindönét elszödték.

Szamosújvárt - ahol szintén volt börtönben - ferences szerzetes volt a parókáin. Amikor möglátta a plébános, azt mondta:

- Na, ebből se lösz embőr!

És jól tartotta, hogy mögerősödjön.

HARANGOZO FERENC EMLÉKE

Gyürki László körmendi plébános tavaly az ÉLETÜNK néhai főszerkesztőjének, Harangozó Ferencnek meghurcolásáról szóló könyvet tett köze, mintegy gyarapítva azoknak a dokumentum-értékű műveknek a számát, amelyek a rendszerváltás óta láttak napvilágot a kommunista uralom egyházüldöző politikájáról. A visszaemlékezés jellegű kötetet Hetényi Varga Károly történetész látta el bevezetővel.

Az alig 160 oldalas könyv megrendítő olvasmány. Harangozó Ferenc ugyanis nemcsak az AVH börtöneit és kínzókamráit járta meg, hanem elkerült Szibériába is, mert a szombathelyi szeminárium rektorhelyettesként - a negyvenes évek végén - sokakat segített át az osztrák határon és nem tudott vállrándással beleenyugodni Magyarországra, belsevítésébe. Még a témában jártas olvasót is

Lejárt a Szamosra. Reumás volt, ott kúrálta magát. Az orvos lassan talpra állította.

Majd aztán Budapestön (Szentannáról vitték el oda) a szürkehályogot leszödték a szömérői, de nagyon legyöngült tőle. Egyszer (Szentannán) elesett, majdnem eltörté a kezét.

Szalontán, Pankotán volt még azután.

- Várjon, leengedem a cserepet. Ne ázzunk be. Ilyenkor fel szoktam néhányat húzni, hogy levegőzőn a búza. (Mert hogy az eső megint rákezdett.)

Volt neki egy könyve, róla írta egy író. „Kisiratosztól Szentannáig.”

Pankotáról Szentannára gyűtt, amikor már nem bírta.

Vittem neki a disznóvágásból Herkulesre, még Pankotára is. Egy-egy fél disznót.

Nagyon szegényesen élt.

- Jaj, András, ez a fráter nem veszi el a pénzt! - mondta egy asszony. Erre-arra köllött az igazolás.

Egy némót ott könyörgött, hogy az anyakönyvből írjon ki! Írja ki az adatait.

- Nem gondolja, hogy engem ezért börtönbe csukhatnak? - mondta. Sokat kisegített.

Herkulesön valaki beszerelt a szobájába egy rádió adó-vevőt. Mindönt tudtak róla! A harangórába tötték, Némotországból kapta. Órakor a harangot bekapcsolta. Ebbe rejtették el az adóvevőt.

Jött a szoku, elvitték. Fölkerült az ügye Ceausescu elé, aki azt mondta:

- Hagyják el!

El nem hagyták.

Bíró Antal ferences atya így vett tőle búcsút:

- Kisiratosztól a poklon át Kisiratosig. Ezzel a mondattal jellemezhetném a legtalálóbban azt az életpályát, melyet P. Godó Mihály, a Jézus Társaság tagja 83 éven át jellemcsorbulás nélkül megfutott. A klasszikus eposzok rendszerint így kezdődnek: *Arma virumque cano* - Fegyvert és férfit éneklek. P. Godó életpályáját kiértékelve így fogalmazhatnánk: szikla jellemre s Krisztus hős papjára emlékezem, mert neve fogalom, nem csak a papság körében, hanem egyházmegegyén határain túl is igen nagyrabecsült egyéniség volt. A jellemzők közé tartozott, nem hiába volt titkos közvetítő a diktatúra évei alatt a két egyházfejedelem, Mindszenty bíboros és Márton Áron püspök között. A magyarságért hozott áldozatait megkapta a Magyar Köztársaság Nagykeresztjét.

Közreadja:

Sarusi Mihály, Balatonalmádi
(Folytatás a következő számban)

KÖNYVESPOLC

meglepi, hogy Harangozó Ferenc indulat és gyűlölet nélkül írja le embertelen meghurcolásának történetét. A természethez közel álló ember megfigyeléséi sünek át szibériai élményeit leíró mondatain, úgy, hogy nem egyszer azon kapjuk magunkat, hogy szinte vele utazunk a végtelen orosz földön. Éhség, mínusz 50 fok körüli telek, tifusz, amely majdnem végzett vele. Valóban, csak Isten kegyelme tartotta meg a világnak, mert Istennek még tervei voltak vele.

Harangozó Ferenc 56 előtt visszatért Magyarországra és a forradalom elűzését követően ő is Nyugatra jött, ahol közel másfél évig élt a szabad világ egyetlen magyar középiskoláján, a Burg Kastli Gimnáziumot vezette, majd nyugdíjba vonulását követően több körútjára is elkíserte Magyarországra száműzött hercegprímását, Mindszenty bíborost. A vele együtt meghurcolt Mészáros Tiborhoz hasonlóan Harangozó Ferencnek is megadtott, hogy megérje a rendszerváltást és a hivatalos rehabilitálást. A könyvből meg tudjuk azt is, hogy egykori plébániáján, Szentpéterfán helyezték örök nyugalomra.

(Harangozó Ferenc: A csendlaci parókiaitól a szibériai hőmezőkig - Kiadó: Gyürki László, 9900 Körmend, Faludi utca 3.)

Vincenc András

A humánembró identitása és jogállása

Ez a címe annak a könyvnek, amelyet a közelmúltban mutattak be Budapestén a Központi Szeminárium dísztermében. A Pápai Életvédő Akadémián elhangzott előadások gyűjteményét Bíró László püspök rektor értékelte a sajtó képviselői előtt kiemelve, hogy a fordítás más nyelveket megelőzve jelent meg magyarul. Kiadója a Magyar Püspöki Kar Családpasztoráció Bizottsága, szerkesztője Somorjai Ádám OSB, a római Collegio S. Anselmo tanára. Kapható a Szent István Társulatnál. Mindez jelzi, hogy a magyar katolikus egyház milyen nagy jelentőséget tulajdonít a modern tudomány eredményeit ismertetésének, ill. a megszületendő gyermek jogai és személyisége védelmének.

A sajtóbejelentőnél Carl Josef Rauber, a Vatikán magyarországi nunciusa vezetete be. Többek között kifejtette, hogy az Apostoli Szentiszák a Pápai Életvédő Akadémiát az emberi élettel kapcsolatos alapvető problémák tudományos igényű és átfogó elemzésére hozta létre.

Működése során filozófusokat, biológusokat, orvosokat, jogászokat és hittudósokat szolgált meg a genetikai ismeretek nyomán rohamosan bővülő kérdések sokoldalú megvilágítására.

A könyv tudományos jelentőségét és lényegi üzenetét dr. Harsányi Ottó OFM méltán. A könyvben közölt nemzetközi tekintélyű szakemberekre és saját tanulmányaira hivatkozva többek között felhívta a figyelmet korunk egyik jellemző és veszélyes tendenciájára, amely leszűkíti a személyiség fogalmát. Hangsúlyozta, hogy már a megtermékenyített petesejt a zigóta is birtokában van az emberi lét minőségének. Így aki a szétválasztás, az embrió fogantatása pillanatától kijáró védelmet „mágikus határvonalhoz” kívánja kötni, az a határvonal előtti illetéktelen beavatkozás mellett foglal állást és nem az ezt követő védelmet kívánja elősegíteni.

A Pápai Életvédő Akadémia szakelőadóinak állásfoglalásait ismertetve kifejtette, hogy szemléletük segít visszaállítani a család értékeinek elismerését, ami a legmegfelelőbb közösség az emberi személy hiteles kifejeződésének biztosítására. Nyomában egyre inkább bebizonyosodik, hogy a gyermek nem terhétel, hanem áldás a társadalom számára. Bizonyítja életképességét és gazdaságilag is kimutatható versenyképességét, ami egyben egy biztató jövőképet jelent.

Kovács K. Zoltán

HÍREK - ESEMÉNYEK

Habsburg Ottó nyilatkozata a Vatikáni Rádióban

Március 11-én délelőtt a Vatikáni Rádió angol nyelvű műsorában Habsburg Ottó, a Páneurópai Unió elnöke adott interjút, amelyben szövege az Európai Konventről, a földrészt keresztény gyökereiről, a páneurópai piknikről, a magyar választásokról. A legrégebbi európai egyesítési mozgalom, a Páneurópai Unió elnöke emlékeztetett rá, hogy az egységes keresztény Európa gondolata Nagy Károly idejére nyúlik vissza.

Az interjúban a Páneurópai Unió elnöke beszélt arról, hogy a tavalyi, Budapesten rendezett taizéi találkozó 80 ezer fiatal vett részt, de a média nem szólt rólok. „Valóban, ez probléma. De azt hiszem, túl fogunk rajta jutni. Nem tartható sokáig ez az állapot, hiszen az emberek egyre inkább felfedezik, ha manipulálják a tömegtájékoztatót. A Páneurópai Unió nemcsak a szocializmust és a nacionalizmusokat utasítja el, hanem azt a sekélyes, ateista humanizmust is, amely sajnos egyre több európai nemzetben nyer talajt. Mint ahogy a test nem létezhet lélek nélkül, úgy Európa sem létezhet eszmeiség nélkül. És csak egy eszme létezik, amely nélkül a földrészt múltja összeomlik, ez pedig a kereszténység.” Habsburg Ottó emlékeiben rendkívüli sikerként él az 1989. augusztus 19-én az osztrák-magyar határon megrendezett Páneurópai Piknik. Azt is kijelentette: „Nagyon szeretek együtt dolgozni a magyarokkal. Nemcsak azért, mert egy vagyok közülük, hanem azért is, mert a magyarok elsősorban hazafiak, nem pedig pártemberek. Magyarországon egyesek azért panaszkodnak, hogy túlságosan éles a kampány, de ha Németországhoz, vagy Nagy-Britanniához hasonlítjuk, akkor nagyon is simán mennek a dolgok.”

Habsburg Ottó Magyarország jövőjét illetően legfontosabbnak a keresztény háttér visszaszerzését nevezte. „A probléma az, hogy az ateista iskolák 40 éven át éjjel-nappal dolgoztak, hogy kiirtsák a vallási örökséget. Most azonban lassanként visszatér a vallás. Magyarország nem létezhet keresztény hagyományai nélkül. Másodszor szeretném, ha Magyarország teljes egészében integrálna az Európai Unióba, végül pedig ami a gazdasági életet illeti, Magyarországnak kitűnő termőtalaja van, óriási nagy feladat áll a mezőgazdaság előtt.” VR/MK

Kitüntették az ÉLETÜNK munkatársait
Az újságírók legmagasabb állami kitüntetését, a Tánccsics-díjat hat publicista vette át az idén Rockenbauer Zoltán kulturális minisztertől. Köztük volt a katolikus újságírók két jeles alakja: Kovács K. Zoltán, lapunk munkatársa és Szabó Ferenc jezsuita atya.

Mindkettőjüknek szeretettel gratulál az ÉLETÜNK szerkesztőség.

Megjelent! SZAMOSI JÓZSEF

új könyve:

MAGAM ÜGYÉBEN I. kötet

Verseik, műfordítások · Az évek sodrában

Cikkek, bírálatok ·

Sílvirágok-gyomnövények ·

Lapszéli jegyzetek · Nekrológok

*

MAGAM ÜGYÉBEN II. kötet

A kortársak szemével · Interjúk, köszöntők ·

Levelezés · Két irodalmi hamisítvány ·

A szentkorona menekítése és emlékműve ·

Jegyzetek

A két kötet 600 oldal és

40 oldal melléklet: képek, dokumentumok.

*

Megrendelhető a Szerző címén:

Elektrastr. 7/b, D-81925 München,

*

Átutalás: HypoVereinsbank Mű.

Konto-Nr.: 86 20 99, BLZ: 700 202 70

Zágrábban, 82 éves korában meghalt Franjo Kuharic bíboros.

A horvátországi Pribics községben egy parasztsalád 13. gyermekeként látta meg a napvilágot. A háború befejezése után évében szentelték pappá, így egyházi pályafutására a kommunista rendszer vallás-ellenes intézkedései erősen rányomták bélyegüket. Püspöki kinevezése ugyan már az enyhülés korszakára esett, de még 1983-ban is Belgrád mindent elkövetett, hogy megakadályozza bíborosi rangra emelését. Kuharic ugyanis kezdetől fogva felemelt szavát az iskolai hitoktatás és az alkotmányban szavatolt szabad vallásgyakorlás mellett. A kommunizmus bukása és Horvátország függetlenné válása után Kuharic lett az új horvát püspök kari értekezlet főtárgya. A balkáni válság kirobbanását követően nemzetközi elismerést szerzett nyílt kiállása az emberi jogok betartása mellett és amiért nemzetközi szankciókat sürgetett az agresszorral szemben.

V. A.

Josef Homeyer hildesheimi püspököt - további két évre - újválasztották az Európai Közöségi Püspöki Kara bizottságának az élén.

A COMECE az Európai Unió tagországi katolikus püspöki konferenciájának a bizottsága, de emellett társult tagja a magyar, a cseh, a máltai, a lengyel és a svájci püspöki kar is. Az 1929-ben született Homeyer egyik fő feladatának tekinti az unió keleti bővítésének egyházi előkészítését és ezért gyakran jár a csatlakozásra váró országokban. Nemrég Moszkvában járt, ahol a Szentatya oroszországi látogatását próbálta előmozdítani. Az Európai Unió Bizottságának elnöke arra is kérte Homeyer püspököt, hogy az ortodox keresztények körében igyekezzen a nyugati orietalás erősítését fáradozni. Alighanem ennek köszönhetően az orosz ortodox egyház két állandó képviselőt küldött az Európai Unió brüsszeli központjába.

M. Gy.

Vidám történetek

SZÁJRÓL SZÁJRA

A „Leiter Jakob”

1863-ban Ágai Adolf a Pákh Albert szerkesztette „Magyar Sajtó”-nál dolgozott mint fiatal újságíró.

Ekkoriban történt, hogy Nadar fel szállt „Géant” nevű hatalmas léghajójával. Az egész világ kíváncsi érdeklődéssel figyelte ezt a vállalkozást. A bécsi lapok a „Géant” első útjáról természetesen részletes tudósítást közöltek és a „Magyar Sajtó” is sietett „párizsi levelet” közölni, persze a német újságokból szerzett értesülések alapján. A fordítást Ágai Adolf készítette, valószínűleg a „Wanderer” c. újság beszámolója alapján.

A következőképpen hangzott:

„Midőn a legelső felhőretemen is átröptek, a gömb megrezdült, kissé oldalt hajolt, de - így állítják az utazók - egyikük sem ijedt meg. Előhívták Godard-t, a tapasztalt léghajóst. Fel, fel. Olyan magasra akarunk szállani, mint Leiter Jakob.”

- Ki ez a Leiter Jakob? Talán valamelyik híres léghajós? - kérdezték másnap a szerkesztőség tagjai.

Ekkor derült ki, mindenki megdöbbenésére, hogy az bizony a „Jakob's Leiter”, azaz Jákob latorjája, mely az égig ért!

Ágai Adolf azt mondja, hogy ő a baklövést csinálanságból, szántárszárdékkal követte el, mert kétségbe akarta ejteni Greguss Ágostont, aki már akkor is a szerkesztőség tagja volt... A dolog nagy derültséget váltott ki országzsere. „Lei-

Új magyar film

Hídember

Hazalátogatásaink alkalmából utunk Nagycenken visz át. Így gyakran nyílt alkalmunk arra, hogy megálljunk a Széchenyi kastélynál, parkjában megidézzük a múltat, vagy lerójuk kegyeletünket a mauzóleumban. 2001 nyarán filmesk vették birtokukba a meghitt ódon falakat. Örömmel értesültünk arról, hogy készülőben van Széchenyi István életét és korát felidéző játékfilm.

Soha jobbkor - gondoltuk, hisz Jókai megfilmesített regényei óta, nem került sor, nagyszabású romantikus történelmi eseményt, vagy példaképet népszerűsítő film forgatására.

Szükségünk van e példaképekre? - teheti fel a kérdést a mai rohanó ember. Üzenhet-e nekünk a reformkor? Bizonyára, hisz hiteles példaképekre szükség van, ha a XIX-ik sz. történelem is, de Széchenyi alakja, jelleme, élő példakép minden nemzedék számára. Megismerve összetett, bonyolult személyiségét, talán más szemmel vetünk egy-egy pillantást a Széchenyi program plakátjára, és a szívünkben is megindul valami, hogy mennyi mindent tehetünk egyéni felelősségvállalásunkkal a hazáért. Kossuth nem hiába nevezte Széchenyit a legnagyobb magyarnak. Élete, üzenet mindannyiunknak.

Ezek a gondolatok kavargtak bennem, és kicsit türelmetlenül vártam a film bemutatóját. Mivel a Bavaria Film-stúdió is részt vett annak készítésében, így Münchenben március 27-én egy zártkörű vetítés előzte meg a magyarországi. A film bemutatóján részt vett a rendező és szövegíró Bereményi Géza is.

Pazar képsorok, bravúros operatőri munka ad számot a majd egy éves munka eredményéről. Megelevenedik Széchenyi István gyerekkora, majd az azt követő ellentmondásokkal teljes ifjúkor. Angliai utazásai, annak hatása a feudális elmaradottságban élő Magyarország politikai és gazdasági változásokat sürgető

légkörére. A pozsonyi országgyűlés, a szabadságharc, annak megtorló intézkedései és a döbleni elmeegógyintézet az egyén tragédiájával. A gróf híd akart lenni nyugat és kelet között éppúgy, mint összekötő kapocs Bécs és hazája között. Eperjes Károly számára a főszerep nagy kihívásnak bizonyult. Széchenyi összetett, árnyaltan finom érzelmi világát, töprengő önvádat megszólaltatni nehéz feladat. Számomra a jellem mélysége, az átélte katarzisos, az abból minőségi változásokon beőrző személyiség érettsége maradt el.

Ennek ellenére egy nagy monumentális filmnek lehettünk tanúi, amely a legmodernebb technikai bravúrokkal rendelkezve teszi vizuálissá az eseményeket, pl. hídatavát. Romantikus képsorok kísérik az eseményeket, gyönyörű művészi külső felvételek, korhű kosztümök.

A film erősen megmozgatja a néző fantáziáját. A főhőssel éljük át a történelmet, keressük a miérteket. Az egyéni és a társadalmi felelősség, a békés jövő építése, a gazdasági növekedés napjaink igénye is.

Ifjúságunk számára ma is modern Széchenyi naplója, önéletrajzi regénye, vagy Németh László nagyszerű drámája.

Korunk új Széchenyikre vár, olyan fiatalokra, akik az édesanyáktól kapott életet a felnőttség útjain folyamatosan új minőségi tartalommal szülik újabb. Mindenkinél kellemes szórakozást kívánunk.

Kucsera Judit, Eching

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

NÉMETORSZÁG - MÜNCHEN

Keresztelések: Hermann Patricia, H. Tiberiu és Beatrice kisleánya, 2002. január 6-án; Diekötter Kristina Hildegard Emese, D. Ulrich és Ágnes Anna kisleánya, 2002. január 27-én, valamint Agárdi Michelle Kimberley Cecilia, Heeg Sean Gary A. Ágnes kisleánya, 2002. február 10-én részvétel a keresztesség szentségében.

Halottak: Dr. Bencze Kálmán, 74 éves korában hunyt el, temetése 2002. február 22-én a müncheni Waldfriedhofban; **Szalma Margit,** 60 éves korában hunyt el, az ő temetése 2002. március 4-én hasonlóan a müncheni Nordfriedhofban volt.

DÉL-FRANCIAORSZÁG

A keresztesség szentségében részvétel: Tarvasi Máté Lyonban; **Rodriguez Floriand,** Lucsánszki Teréz unokája Echirolles-ban; **Prohászka Clemence** Lyonban; **Joó Maxime és Richard Magalie,** Joó László unokái St. Just Malmont-ban; **Hegedűs Virgile** Pont de Claix-ben.

Halottaink:

Horváth János 80 éves Renage-ban; **Rado Aladárné** szül. Tóth Gizella Bourgoin Jallieuben; **Baudies (Bádiés) József** 93 éves korában (2002. január), felesége szül. **Nagy Rozália** 88 éves korában (2001 november) Echirolles-ban; **Rimai Jánosné szül. Szabó Irén** 81 éves St. Aubin-ben; **Király János** 74 éves St. Etienne-ben; **Vadas István** 87 éves Villefranche-ban.

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidtágra a beküldött kéziratokon.

A szerkesztőség

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőnkkel (misszióinkkal) rendezni! Csak a kiadóhivataltól postázott újságok előfizetését kérjük az „Életünk” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

Köszönjük, ha megújítja az Életünk előfizetését!

Köszönjük, ha megújítja az Életünk előfizetését!

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Időnként közöljük a magyar lelkesítések telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyarnyelvű szentmise helye és ideje után.

ANGLIA:
London: Msgr. Tüttö György főlelkész, Dunstan's House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, Telefon/fax: 0044/20/8992 2054

AUSZTRIA:
Bécs: Ft. Hegyi György, Ungarische Röm. Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, Telefon/fax: 0043/1/526 49 72

Pázmáneum, Msgr. Veres Árpád, rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmannsgasse 14, Telefon: 0043-1-317 36 56

Burgenland/Alsóőrött:
Pfarramt Unterwart, Ft. Dr. Galambos Ireneusz OSB, Telefon: 0043/33/527 108

Grác: szentmise minden vasárnap 10 órakor Griesplatz 30. sz. alatt a Welsche-Kirche-ben, Schönaugürtel 41, Ugrí Mihály gondnok, Tel.: 0043/316/68 35 08;

Innsbruck: minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3., Dr. Magda Szilveszter diakónus, T.: 0512/204 103

Linz: Misézóhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Senefelder Str. 6., A-4020 Linz, Tel.: 0043/732/342-586

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, vasárnap 12 órakor az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135, változó dátummal. Érdeklődni: Schwarz Mária, Telefon: 0043/662/820 139

BELGIUM

Brüsszel: Ft. Urban Imre, Mission Catholique Hongroise, Rue de l'Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL, Telefon/fax: 0032/2/64 85 336,

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Ammonier Hongroise, Rue des Anglais 33., B-4000 Liege, Telefon: 0032/4/22 33 910

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, Telefon/fax: 0033/1/42 08 61 70; <http://perso.club-internet.fr/mpi/misionhu>

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon, Telefon: 0033/7/850 16 36

NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg és Neuburg a D. Érdeklődni: Ft. Báthory Lajos, Telefon: (0821)22 92 838.

BAMBERG-EICHSTÄTT-REGENSBURG-i Egyházmegye nürnbergi székhellyel: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Lands-hut, Nürnberg, Regensburg, Straubing, Neuburg a D.: Érdeklődni: Ft. Bárány József, Ung. Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schweig, Telefon: (0911) 507 57 96

ESSEN-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Essen, Neukirchen-Vluyn, Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Steeler Str. 110, D-45139 Essen, Telefon: (0201)28 47 40 vagy Kölnben: (0221) 23 80 60.

Freiburg-Trier-Speyer-i Egyházmegye gyék Karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Trier, Saarbrücken, Freiburg, Baden-Baden, Karlsruhe, Pforzheim, Freiburg, Strassbourg, Mulhouse, Colmar. Erd.: Ft. Dr. Szabó József, Ung. Kath. Mission, Schneidmühlstr. 12i, D-76193 Karlsruhe. Tel./Fax: (0721) 68 72 15

Berlin-i és Hamburg-i Főegyházmegye Hildesheim-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Erd. Hamburgban: Ft. Rasztoócz Pál, Ung. Kath. Mission, Holzdam 20, D-20099 Hamburg, Tel.: (040) 25 077 83; Berlinben: Nagy Iván, Ung. Kath. Kirchengemeinde Szent Erzsébet, Bundesallee 106, D-12161 Berlin, Telefon: (030) 859 67 036, Fax: (030) 851 25 93.

Köln-i Főegyházmegye és Aachen: Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Thiebaldgasse 96, D-50676 Köln. E-mail: lukacs@web.de Telefon: (0221) 23 80 60. Fax: 0221/232120 <http://www.Ungarnzentrum.de>

Limburg-Fulda-Mainz-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. Erd.: Ft. Takács Pál, Kath. Ung. Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Telefon: (069) 24 79 50 21

München-Freising-i főegyházmegye: Misézó helyek: München, Rosenheim. Erd.: Ft. Merka János, Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Tel.: (089) 982637, 982638, Fax: (089) 985419. E-mail: ukm_muenchen.de; <http://www.erzbis-tum-muenchen.de/ungarische-mission>

HIRDETÉSEK

Budapesten, az Andrássy úton, az Operánál felújított, csendes, másfélszobás lakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: (D) 89/937-888.

Személy és árufuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

BALATON, Badacsony környékén panorámás és kálmendencei telkek és házak eladó. Továbbá Magyarország minden környékén is vannak ingatlanok. MvS Immobilien, 0049 – (0)3303-40 9898, 0049 – (0) 177 37 818 00, illetve immobilen@van-suntum.de, www.van-suntum.de

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt helységekbe. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévíz-vagy Budapestre. München, Telefon fax: (D) +49/6999 85 17, 089/67 05 618 ill. 0172/84 25 288. (H) 0036-1-341 55 55.

Fényképes társzközvetítés magyarországiak, erdélyiek és a világ más országaiban élők számára. H-1074 Budapest, Csengery u. 23. Tel/Fax: (H) +36-(30)24 28 960, (20) 92 66 466 ill. www.elender.hu/~infotars/

Karlsruhe-i, fiatalos férfi, 39, szeretne megismerkedni magyarokkal. Etzel-7@gmx.de vagy jelige „tolerancia”.

A Budapest-Soroksári Nagyboldogasszony Főplébánia templom átmenetplébánia **úrnatemető** létesült. Mindazok a németek, akik valamikor Soroksáron éltek, de kitelepítették őket Németországba, vagy azóta Európa más országában élnek lehetőségük van urnasírhelyet váltani. Érdeklődni lehet: H-1238 Budapest, Templom u. 111. Tel.: +3612860091.

Hévíz-Dobogómajor üdülőfaluban kétszemélyes luxuspartman örökös üdülési joga augusztus elején (32. hét) RCL-csereléhetőséggel eladó a koppenhága-i nagykövetségen. (Dánia). 5.200 EURÓ. Telefon: (0045) 39-63-16-88 Kemény.

Eladó! Tolnai „Világtörténelem” (1910), tíz kötet, régi Herendi-porcellán, falórák, és **Breuch: „Az állatok világa” (7 kötet),** Telefon: 0711 474 225

Zalaegerszegen. (Hévíztől 40 km-re) igényes, panorámás házak, 280 és 160 m² eladók 185.000,- és 145.000,- EURÓ áron! Telefon: (H) 0036 20-9266216.

Budán közel a vízhozó és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: (CH) 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

MÜNSTER-PADERBORN-OSNABRÜCK-i Egyházmegyék: Misézó helyek: Hagen, Menden, Arnsberg, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster. Erd.: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf. Telefon: (0251) 32 65 01

PASSAU-i Egyházmegye: Misézóhely: Passau: Erd.: Ft. Szabó Árpád, Kirchenplatz 1, D-94032 Passau, Telefon: (0851) 24 96.

ROTTENBURG-STUTTGART-i Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eisingen. Erd.: Ft. Horváth János, Pfizerstr. 5, D - 70184 Stuttgart. E-mail: ung.kath.mission.stuttgart@t-online.de <http://home.t-online.de/home/ung.kath.mission.stuttgart> Misézóhelyek: Konstanz, Markdorf, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Singen, Munderkingen, Ulm, Schwenningen, Biberach, Bad Waldsee, Leutkirch. Erd.: Ft. Gyurás István SJ, Irmen-truderstr. 14/B, D-88250 Weingarten. Telefon: (0751) 586 76 Fax: (0751) 485 32

WÜRZBURG-i Egyházmegye: Misézó hely: Würzburg. Erd.: Ft. Dr. Koncsik Endre, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg. Telefon: (0931) 38 62 43

NORVÉGIA: P. Teres Ágoston SJ, Munker-udvein, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap első vasárnapján 14-kor a Szent József kápolnában (Akersveien 4). Telefon/fax: 0047/22744 124

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma Telefon: 0039/06/684-261

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm. Katholische Ungarmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, Tel.: 0041/027910458
Bern: Röm. Kath. Ungarmission, Rainmattstr. 18, CH-3001 Bern, Telefon: 0041/31/381 61 42/031/61-381 54 45

Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. Telefon: 00 41/22/7910458

Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. Telefon: 00 41/21/6478 678. Ft. Pópa Péter, Telefon: 0041/26/425 42 06
Fribourg: P. Dr. Mehrle László OP, főlelkész, szentmise minden hó utolsó vasárnapján 10.30-kor, az Orsolyiták templomban, (rue de Lausanne). Telefon: 0041/26/32 26 097

Kéziratokat kérjük lehetőleg e-mailen küldeni: eletuenk@gmx.de

HAZALÁTOGAT MAGYARORSZÁGRA?

A napsütéses Dél-Alföldön szeretettel várjuk a szegedi, családias Marika Penziönkban, és az Opusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark közelében található, történelmi hangulatú **„Kronikás” Park** Fogadóban, összkomfortos szobákkal, házias étel-ekel és széleskörű programválasztékkal. Telefon/fax: 0036-62/443-861és 00-36-62/269-311; <http://www.tisznet.hu/kronikaspark>

Németországban élő magyar festőművészek jelentkezését várom. „Kiállítás” jellegére a kiadóba.
Háladás a jótékonyokért! A 223 éves **Budapest-Soroksári Nagyboldogasszony Főplébánia** műemlék templom javára a múltban báró Grassalkovich Antal és Mária Terézia csásár- és királynő adakoztak. Azóta is a jótézők adományaiból él a templom. 2002. május 20-án, pünkösd-hétfőn haladó főpapi szentmise lesz Soroksáron mindazokért, akik bármivel is segítettek a templomot és a mostani restaurálását. A szentmisét P. Fejes Anzelm O. Pream. Nagyvárad apát úr celebrálja. A mise után a Habsburg Család jelenlétében egy Mária Teréziát ábrázoló festmény átadására kerül sor a szintén felújított plébánia épületben. Mindenkit szeretettel várak. Cím: H-1238 Budapest, Templom u. 111. Tel.+3612860091.

Állatszobrok, egyedi kerámiák kréta-aquarellfestményeimnek képviselőt keresek. Vallásos témájú könyvek, gyerekkönyvek illusztrálását vállalom. Tel.: 06871-909576.

Magyarországon, Budapesten élő, 43 éves 179/70 csinos, elvált asszony megismerkedne korban hozzáilló komoly társal. Fényképes válaszokat a „LIEBE 2002” jellegére a kiadóba kérem.

Balatonszabadi lakóközvetben kertés (1400 qm) 200 qm új családi ház (építészternék által saját használatra épített) 6 szoba, 2 konyha, 4 fürdőszoba, szauna, kiépített tetőtér, 2 terasz; családi okok miatt eladó. Irányár: 150.000 Euro. Tel.: 9-18 óráig: 0221/9808652, 19 órától 0036/1/3520514.

Eladó! Szekesfehértóltól 20 km-re erdő, sípálya alatt panzióknak is alkalmas, ca. 380 m², berendezett, nívós családi ház. 2 szep. Lakás-egyéb helyiségek, padlófűtés, kandalló, télikert, vendégszobák, hatalmas terasz, mezeence, diszker, kemence, kerti tó, falkeztés, stb. 195 ezer Euro. Tel.: +49/8071/104528, eic@ati-online.de

Kiadó Budán I.ker. 30 m² lakás rövid vagy hosszú távra. Teljesen új, jó kilátással és minden kényelemmel. Busz, villamos, parkok, üzletek, éttermek, fürdők a közelben és sokkal olcsóbb, mint egy szálloda. Max. \$/nap. E-mail: MrSoltesz@hotmail.com

50 éves, özv. asszony munkát vállalna Németországban. Háztartás, gyerekfelügy. idős személy ápolása, stb. Minden megoldás érdekel ottlakással. Tel.: 0036/59/313197.

Münchenben szeretném a tarokk-és doppelkopf-kört megérteni. Tel.:Ebner 089-5808368.

Budapestben a Rákóczi úton II. emeleti, lift van, 5 szobás 118 m². (2 fürdőszoba, 3 WC), lakás teljesen renoválva azonnal beköltözhetően elad. Lakás és iroda célja is megfelel. Erd.: Ft. Horváth János, Pfizerstr. 5, D - 70184 Stuttgart. E-mail: ung.kath.mission.stuttgart@t-online.de <http://home.t-online.de/home/ung.kath.mission.stuttgart>

Ausztria, Burgenland Thermeregion, Bad Tatzmannsdorf. Eladó 6 szobás kertés házunk. Privát.T.:0043-3353-8977

AZ ÉLET

*Amikor te megszülettéél,
Hosszú életem állt előtted,
Körül rajongtak szüleid,
Mindent megtekintte téred.*

*Tőlük tanulni járn, beszélni,
Majd iskolázottak téged.
Aztán jó állásba mentél,
Lett autód, házád és sok pénzed.*

*Később a hajad öszülmi kezdett,
A köszvénytyól a tested fájt.
Az orvost és a kórházát jártad,
Majd az aggod házád rád várt.*

*Az életem akár a cigarettára,
A kezdetben forró parázsszal ég.
Mikor füstje, lelke elszáll belőle,
Földre hull a cigarettavég.*

2001

Fábfi Tibor (Chicago)

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak

Apró-, házasági-, általános hirdetés ára	
szoroként, kb. 40 betű	3,60 Euró
„Jelleg” - postaköltség	3,60
Üzleti-, nyereséges hirdetés szoroként	5,50
nagybetűs (kértes) sor	11,00
Kétfasabos hirdetés az összeg kétszerese.	
Külön kívánásokat esetenként áruznak.	

Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %- hatszori hirdetésnél 20 %- ill. egzésvényi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

Hazai- erdélyi és felvidéki honfitársainknak kedvezményes árat számítunk, szoroként: 800,- Ft

A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!

● HIRDETŐNK FIGYELMÉBE! ●

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közölünk!

BEATRIX PANZIÓ *** HOTEL

Budapest, 1021 Szeher út 3.
Tel./Fax: 0036-1-3943-730
www.beatrixhotel.hu
Szeretettel várjuk, családias panzióknban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal, kedvező árakon! Programszervezés. Zárt autóparkoló!

HELIOS PANZIÓ BUDAPEST

Budai, zöldövezeti, csendes panzió, melytől a belváros 1 buszjáratral 15 perc alatt megközelíthető, zárt parkolóval, komfortos szobákkal várja vendégeit.
H-1121 Budapest, Lidérc u. 5/a.
Tel/fax: 36-1-246-46-58 ill. 246-26-45
e-mail: rohemi@matavnet.hu
www.heliospanzio.hu

„Tétény”

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN

M. GONDA

Kreitmayrstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

Szürkebarát	7,80	DM
Tokaji Hárslevelű	8,60	
Chardonnay	7,80	
Villányi Rosé, Kékportó	9,80	
Villányi Kékfrankos	10,80	
Hajosi Cabernet	15,50	
Villányi Couvee	19,50	
Egri Bikavér	8,60	
Tokaji Szamorodni	12,50	
Tokaji Asszú 3 putnyos	20,—	
Tokaji Asszú 4 putnyos	23,—	
Unikum	33,—	
Cseresznyepalinka	1 liter 31,—	
Barackpalinka	1 liter 31,—	
Tarhonya, kocka, cernáteszta	1 kg 7,—	
Tészta 250 g	1,95	
Májás, véres hurka, disznósajt	kg 16,—	
Tokaszalonna	15,—	
Házi kolbász	21,—	
Szárz kolbász	1 kg 25,—	

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS FŐLELKÉSZSÉG
Landwehrstr. 66 · 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
Email: eletuenk@gmx.de

*
Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészeg Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Frank Miklós, Ramsay Gyözö, Szamosi József (olvásó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.

*
Redaktion und Herausgeber:
UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATUR
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

*
Abonnement für ein Jahr: 15,— Euro
11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,—

ELŐFIZETÉS:

Az életünket a fizeti magyar lelkeszek terjesztik, ök küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentútra, vagy ahol nincs magyar lelkesz, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1.50 Euró
Előfizetési ár egy évre 15,-Euró
Tengerentútra US\$ 50,-

BANKSZÁMLÁNK:

Ungarische Katholische Delegation,
Sonderkonto „ÉLETÜNK”
Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80

*
Erscheint **11 mal** im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK
Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11,
82256 Fürstenfeldbruck

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLELTÜNK.